

**UCHWAŁA NR XLIV/327/2021
RADY GMINY USTRONIE MORSKIE**

z dnia 30 grudnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy
Ustronie Morskie na lata 2022-2032**

Na podstawie art.18 ust.2pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1372 ze zm.) w zw. z art.17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 t.j.) na wniosek Wójta Gminy Ustronie Morskie Rada Gminy Ustronie Morskie uchwała, co następuje:

- § 1. Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2032.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ustronie Morskie.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązywania od 1 stycznia 2022.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Grzywnowicz

*Załącznik do Uchwały Nr XLIV/327/2021
Rady Gminy Ustronie Morskie
z dnia 30 grudnia 2021r.*

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY USTRONIE MORSKIE
NA LATA 2022-2032**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	15
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	15
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	15
3. DEMOGRAFIA	16
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	18
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	20
6. GOSPODARKA.....	21
7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE	22
8. EDUKACJA I KULTURA	23
9. OCHRONA ZDROWIA.....	27
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	29
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	33
12. POMOC SPOŁECZNA.....	35
13. BEZROBOCIE	47
14. BEZDOMNOŚĆ.....	50
15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	50
16. SYTUACJA DZIECKA.....	56
17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	59
18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	63
19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY	64
20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS	67
21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	70
22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	80
III. PROGRAMOWANIE	82
1. WIZJA I MISJA.....	82
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	83
3. PROGNOZA ZMIAN	100
4. RAMY FINANSOWE.....	103
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	104
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA.....	104
7. PROGRAMY I PROJEKTY	106
UWAGI KOŃCOWE.....	107

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ustronie Morskie został przygotowany na lata 2022-2032. W swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań prawnych tworzenia strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, identyfikuje problemy społeczne, a także przedstawia ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych, wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 42 anonimowo wypełnione arkusze. Wśród ankietowanych było 90% kobiet i 10% mężczyzn. Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 46-55 lat (29%). Mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 36-45 lat i 56-65 lat (po 19%) oraz osoby w wieku 26-35 lat (17%) i osoby powyżej 65 lat (12%), natomiast 4% respondentów nie określiło swojej grupy wiekowej. W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 25. roku życia.

Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to najwięcej respondentów zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego (62%). Kolejne grupy stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (24%) oraz zasadniczym zawodowym (5%), natomiast 9% respondentów nie określiło poziomu wykształcenia.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 55% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Ustronie Morskie od urodzenia, a 43% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 4 do 50 lat, zaś 2% ankietowanych nie zadeklarowało czasu przebywania w gminie. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
42	kobiety (90%)	26-35 lat (17%)	od urodzenia (55%)	zasadnicze zawodowe (5%)
		36-45 lat (19%)		średnie (24%)
	mężczyźni (10%)	46-55 lat (29%)	od 4 do 50 lat (43%)	wyższe (62%)
		56-65 lat (19%)		brak deklaracji (9%)
		pow. 65 lat (12%)	brak deklaracji (2%)	
		brak deklaracji (4%)		

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 40 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 85% kobiet i 10% mężczyzn, natomiast 5% ankietowanych nie zadeklarowało przynależności płciowej. Najliczniej wśród respondentów reprezentowane były grupy osób w wieku 46-55 lat (28%), 36-45 lat (20%) i 56-65 lat (18%), a kolejne liczne grupy stanowiły osoby w wieku 26-35 lat (15%) oraz osoby w wieku powyżej 65 lat (10%). Najmniej licznie reprezentowana

była grupa osób w wieku 20-25 lat (3%), zaś 6% ankietowanych nie określiło swojej grupy wiekowej. W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 20. roku życia. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie	
40	kobiety (85%)	20-25 lat (3%)	od urodzenia (55%)	zasadnicze zawodowe (5%)	
		26-35 lat (15%)		średnie (23%)	
		mężczyźni (10%)	36-45 lat (20%)	od 10 do 50 lat (28%)	wyższe (65%)
	brak deklaracji (5%)	46-55 lat (28%)	brak deklaracji (17%)	brak deklaracji (7%)	
		56-65 lat (18%)			
		pow. 65 lat (10%)			
			brak deklaracji (6%)		

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 1 ankiety wypełnionej przez dyrektora i pedagoga z placówki systemu oświaty funkcjonującej na terenie gminy.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

---

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 z późn. zm.)

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii znajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ustronie Morskie jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”
- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. O ile w poprzednich latach zasadniczym celem KPR było przedstawienie działań wspierających unijną strategię na rzecz wzrostu i zatrudnienia, określoną w dziesięcioletniej strategii „Europa 2020”, konkretyzowaną dodatkowo w wytycznych formułowanych przez Komisję i Radę Europejską na początku każdego rocznego cyklu nadzoru, o tyle w bieżącym cyklu sytuacja była odmienna. Po pierwsze, już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r.

Po drugie, w trakcie prac nad KPR doszło do wybuchu pandemii COVID-19, której skutki społeczne i gospodarcze oraz reakcja na nie ze strony polityki państwa musiały znaleźć odzwierciedlenie w przygotowywanym dokumencie. W rezultacie na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”. W KPR znalazła się też bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny

instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy państw członkowskich uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. Ta inicjatywa KE nazywana została w skrócie REACT-EU.

Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2022-2032 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego,

inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje,

wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
  - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
  - Polska Cyfrowa,
  - Kapitał ludzki,
  - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
  - Rozwój regionalny,
  - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
  - Kapitał społeczny,
  - Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

- 1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,
- 1.2 Rozwój i wzmocnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmocnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

- 2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmocnienia uczestnictwa w kulturze,
- 2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,
- 2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,
- 2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,
- 2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

- 3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego identyfikuje obszary priorytetowe, dla których sformułowano cele strategiczne polityki rozwoju województwa zachodniopomorskiego, wyznaczające ścieżkę do osiągnięcia zamierzonej wizji rozwoju regionu w perspektywie do roku 2030.

Strategia w swojej strukturze, jak też dzięki konstrukcji Zachodniopomorskiego Modelu Programowania Rozwoju, ma charakter adaptacyjny, pozwalający na płynne dostosowanie się do zmiennych warunków, jednocześnie pozostawia niezbędną swobodę do tworzenia sektorowych polityk rozwoju i innych dokumentów programowych.

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie na lata 2016-2020+

Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Ustronie Morskie jest najistotniejszym elementem w zarządzaniu strategicznym gminą, rozumianym jako ciągłe poszukiwanie najlepszych rozwiązań w stale zmieniających się uwarunkowaniach wewnętrznych i zmiennym otoczeniu. Strategia jest dokumentem wyznaczającym ramy działalności gminy, ale też dającym podstawę do przyjęcia programów oraz podejmowania szeregu inicjatyw i przedsięwzięć. Dokument jest drogą do stałego, zrównoważonego rozwoju gminy, a w konsekwencji – do polepszenia warunków życia jej mieszkańców.

W Strategii sformułowano misję: „Naszą misją jest inicjowanie zrównoważonego rozwoju Gminy Ustronie Morskie w partnerstwie z sektorem rolniczym, turystycznym, biznesowym i pozarządowym. Wspólnie kreujemy wizerunek Gminy Ustronie Morskie jako miejsca pięknego przyrodniczo i atrakcyjnego zarówno dla mieszkańców, jak i licznych turystów. Jesteśmy: obszarem niezwykle atrakcyjnym turystycznie, gminą atrakcyjną dla inwestorów i rozwoju przedsiębiorczości, gminą bezpieczną i przyjazną społeczeństwu i środowisku. Realizacja misji odbywa się poprzez realizację poniższych celów strategicznych i szczegółowych:

- **CEL STRATEGICZNY A:** Podniesienie konkurencyjności gminy przez rozbudowę i modernizację istniejącej infrastruktury.
  - **A1.** budowa, przebudowa i modernizacja sieci dróg gminnych umożliwiających dostęp do sieci dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych,
  - **A2.** poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego – budowa chodników,
  - **A3.** poprawa estetyki przestrzeni publicznych,
  - **A4.** budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury oczyszczania ścieków (kanalizacja, przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków),
  - **A5.** budowa, przebudowa, modernizacja infrastruktury zagospodarowania i przetwarzania odpadów,
  - **A6.** budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury ochrony powietrza,
  - **A7.** remonty i modernizacja obiektów szkolnych,
  - **A8.** budowa, przebudowa, modernizacja obiektów sportowych (boiska, stadiony, sale sportowe itp.),
  - **A9.** budowa, przebudowa i modernizacja obiektów rekreacyjnych i kulturalnych,
  - **A10.** budowa, rozbudowa, unowocześnianie infrastruktury informatycznej.
- **CEL STRATEGICZNY B:** Rozwój turystyki i przedsiębiorczości mieszkańców.
  - **B1.** wspieranie i promowanie turystyki na terenie gminy,
  - **B2.** wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy przy tworzeniu miejsc noclegowych,
  - **B3.** wspieranie rozwoju i tworzenia przedsiębiorczości na terenie gminy,
  - **B4.** rozwój turystyki (lepsze zagospodarowanie nadmorskich terenów rekreacyjnych),
  - **B5.** organizacja imprez promujących gminę oraz przyciągających jeszcze większą liczbę turystów.
- **CEL STRATEGICZNY C:** Poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Ustronie Morskie.
  - **C1.** uzbrajanie w infrastrukturę techniczną terenu gminy,
  - **C2.** modernizacja infrastruktury służącej bezpiecznemu dotarciu dzieci do szkoły,
  - **C3.** poprawa bezpieczeństwa publicznego,
  - **C4.** rozszerzenie form opieki socjalnej,

- **C5.** wspieranie programów realizowanych przez podmioty niepubliczne w sferze pomocy socjalnej, psychologiczno-pedagogicznej, zapobiegających rozwojowi patologii społecznych,
  - **C6.** budowa, remont i modernizacja budynków szkolnych, boisk, świetlic wiejskich, placów zabaw itp.,
  - **C7.** zapewnienie powszechnego dostępu do Internetu,
  - **C8.** rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców gminy, ułatwienie dostępu do nowoczesnej sieci informatycznej.
- **CEL STRATEGICZNY D:** Ochrona środowiska przyrodniczego i kształtowanie ładu przestrzennego.
- **D1.** wprowadzanie nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku,
  - **D2.** zorganizowanie systemu korzystania z naturalnych kąpielisk morskich,
  - **D3.** rozwiązanie problemu gospodarki odpadami,
  - **D4.** ochrona obszarów cennych przyrodniczo,
  - **D5.** ochrona gruntów rolnych i leśnych,
  - **D6.** modernizacja kotłowni węglowych na przyjazne środowisku,
  - **D7.** organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Ustronie Morskie to gmina wiejska położona w północnej części województwa zachodniopomorskiego, w obrębie północno-wschodniej części powiatu kołobrzeskiego. Zajmuje obszar 56,98 km², co stanowi 7,9% powierzchni powiatu, i jest jedną z siedmiu powiatowych jednostek terytorialnych. Naturalną północną granicę gminy stanowi Morze Bałtyckie, a jej wschodnia granica jest jednocześnie granicą powiatu kołobrzeskiego. Obszar gminy Ustronie Morskie graniczy z trzema gminami: od zachodu z gminą i miastem Kołobrzeg (powiat kołobrzeski), od południa z gminą Dygowo (powiat kołobrzeski), a od wschodu z gminą Będzino (powiat koszaliński).

W granicach gminy położonych jest 6 sołectw: wieś gminna Ustronie Morskie oraz Gwizd, Kukinia, Kukinka, Rusowo i Sianożęty. Najliczniej zamieszkiwaną jednostką gminną jest sołectwo Ustronie Morskie (2 299 mieszkańców), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Kukinka (85).

Na terenie gminy działa 17 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych. Gmina Ustronie Morskie, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję gminy, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Stowarzyszeniu Lokalna Grupa Działania „Siła w grupie” oraz w Stowarzyszeniu Rybacka Lokalna Grupa Działania „Morze i Parsęta”.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Ustronie Morskie pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Wskazując atuty gminy, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne (droga ekspresowa S6, droga krajowa nr 11) oraz sprzyjające rozwojowi turystyki walory przyrodnicze i krajobrazowe (Morze Bałtyckie, Las Kołobrzeski). Uzupełnieniem malowniczej przyrody są – wymieniane jako kolejne zalety – potencjał turystyczny i rekreacyjno-wypoczynkowy oraz dobrze rozwinięta baza noclegowa. Duże znaczenie badani przywiązywali również do

stałego i dynamicznego rozwoju oraz inwestycji w infrastrukturę gminną. Wypełniający ankietę docenili też dbałość o czystość i estetykę, korzystny mikroklimat, nieskażone środowisko oraz poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy najczęściej pojawiała się kwestia ograniczeń finansowych na rozwój i inwestycje, niewystarczający, w stosunku do potrzeb, budżet gminy oraz nieefektywne pozyskiwanie dotacji unijnych. Za równie istotne kwestie ankietowani uznali problemy komunikacyjne zarówno na terenie gminy, jak i z ośrodkami ościennymi, zbyt intensywną i chaotyczną zabudowę oraz brak planów zagospodarowania przestrzeni. Według badanych duży problem stanowi także zły stan nawierzchni dróg i chodników, brak ścieżek rowerowych, deficyt miejsc parkingowych oraz samowolny handel. Za czynniki ograniczające rozwój ankietowani uznali również odpływ młodych mieszkańców do większych ośrodków miejskich, brak placówek opieki nad dziećmi do lat 3 oraz niewystarczającą ofertę zajęć pozalekcyjnych. Wspomniano także o stale zmniejszającej się powierzchni terenów zielonych, wymagającej rewitalizacji promenadzie i niezadowolającej ofercie spędzania czasu wolnego dla mieszkańców.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną (remont promenady, modernizacja amfiteatru, rozbudowa sieci ścieżek rowerowych, rewitalizacja parku, przebudowa zejść na plażę). Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli też utworzenie żłobka i rozbudowę przedszkola, poprawę stanu nawierzchni dróg i chodników, zwiększenie liczby miejsc parkingowych oraz rozwój budownictwa komunalnego. Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano poprawę dostępu do lekarzy specjalistów, utworzenie ośrodka dziennej opieki dla seniorów oraz rozszerzenie oferty skierowanej do najstarszych mieszkańców gminy. Ankietowani wspomnieli również o zwiększeniu liczby placów zabaw dla dzieci, realizowaniu projektów integrujących lokalną społeczność, uporządkowaniu strefy handlowo-usługowej i większej dbałości o estetykę gminy.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2020 r. gmina liczyła 3 617 osób, wśród których było 1 900 kobiet, które stanowiły 52,5% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 64 osoby na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach

2018-2020 ogólna liczba mieszkańców gminy systematycznie malała. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszała się, natomiast liczba najstarszych mieszkańców gminy stale rosła.

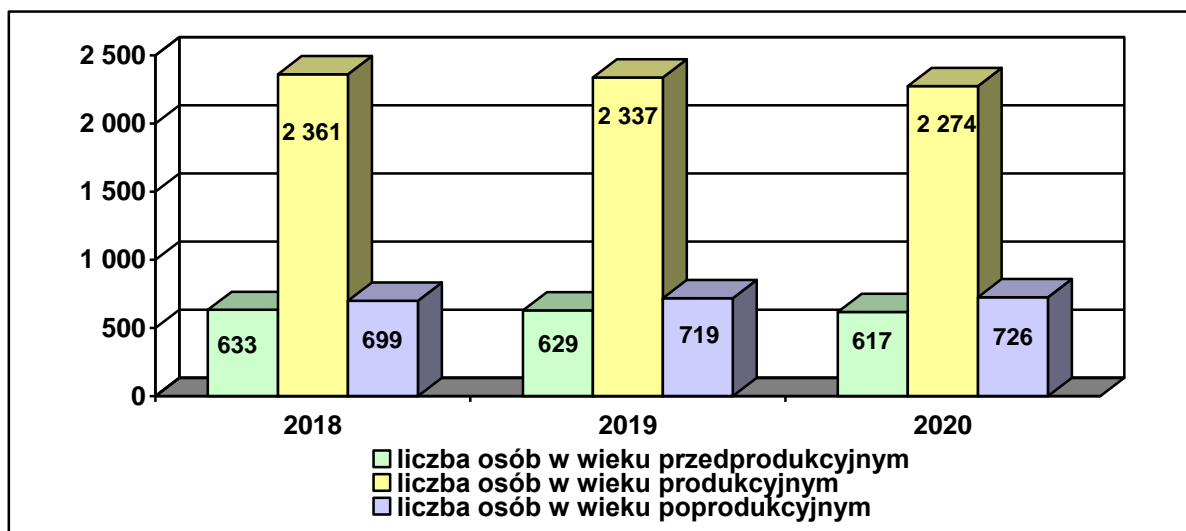
W latach 2018-2020 w każdym kolejnym roku analizy liczba urodzeń była niższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną. Saldo migracji ludności gminy w analizowanym okresie ulegało wahaniom i było w 2018 r. dodatnie, natomiast w latach 2019-2020 było ujemne. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	633	629	617
liczba osób w wieku produkcyjnym	2 361	2 337	2 274
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	699	719	726
ogółem	3 693	3 685	3 617

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2018-2020

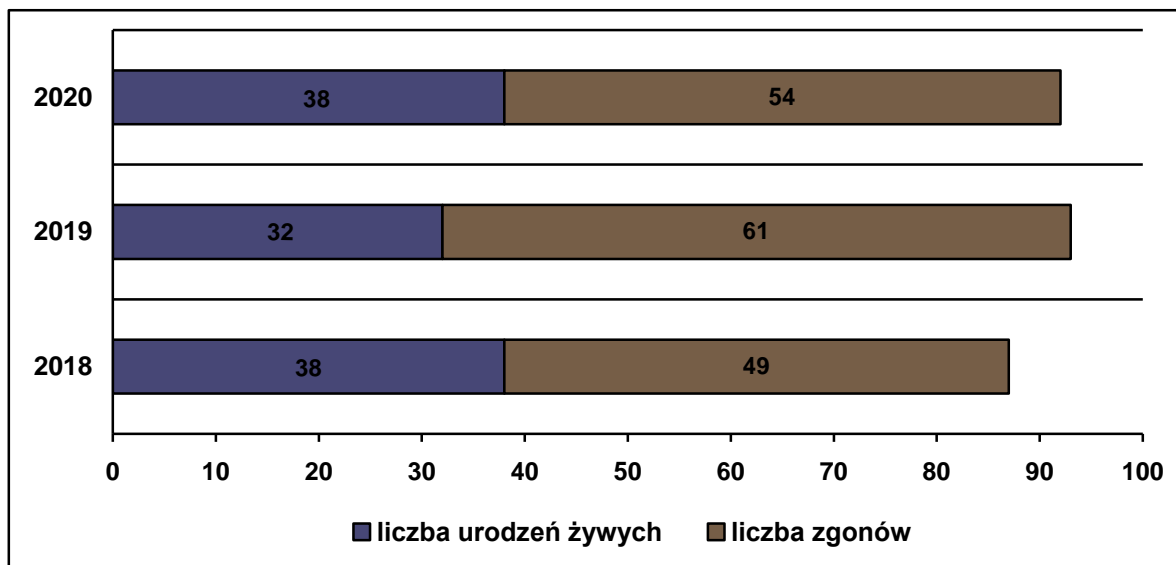
Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba urodzeń żywych	38	32	38
liczba zgonów	49	61	54
przyrost naturalny	-11	-29	-16

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Wykres 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2018-2020

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba zameldowanych osób spoza gminy	80	64	48
w tym z zagranicy	1	0	2
liczba osób wymeldowanych poza gminę	43	68	53
w tym za granicę	0	0	1
saldo migracji ogółem	+37	-4	-5

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu gminy.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Sieć wodociągowa w gminie (będąca w zarządzie spółki Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Kołobrzegu) jest bardzo dobrze rozwinięta i zaopatruje w wodę 98% mieszkańców. Głównym źródłem zaopatrzenia jest ujęcie wody znajdujące się w miejscowości Bagicz w sołectwie Sianożęty. Ujęcie to ma wydajność 350 m³/h i obsługuje następujące miejscowości: Ustronie Morskie, Sianożęty, Bagicz oraz Wieniotowo. Drugie ujęcie wody o wydajności 72 m³/h znajdujące się w Kukini

dostarcza wodę do takich miejscowości jak: Kukinia, Grąbnica, Gwizd, Kukinka oraz Malechowo, natomiast ujęcie zlokalizowane w Rusowie (o wydajności 30 m³/h) zaopatruje w wodę jego mieszkańców. Na terenie gminy funkcjonuje zbiorcza sieć kanalizacyjna, która obsługuje miejscowości: Wieniotowo, część Ustronia Morskiego, Sianożęty, Bagicz, Kukinka, Kukinia oraz Rusowo. Pozostałe miejscowości w gminie, nieprzyłączone do zbiorczej sieci kanalizacyjnej, odprowadzają ścieki do zbiorników bezodpływowych. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 72,93 km i korzysta z niej ok. 98% mieszkańców. W 2020 r. dokonano inwentaryzacji zbiorników bezodpływowych (szamb) oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. W gminnej ewidencji zbiorników bezodpływowych zewidencjonowano 180 zbiorników oraz 13 przydomowych oczyszczalni ścieków. Sieć gazowa o długości 16,36 km jest dostępna dla ok. 48% gospodarstw domowych. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2020 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	83,08
liczba przyłączy do sieci wodociągowej	1 127
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	72,93
liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej	1 149
oczyszczalnie ścieków	
oczyszczalnia ścieków	1
liczba bezodpływowych zbiorników	180
liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	13
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	b.d.
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	16,36
liczba czynnych przyłączy sieci gazowej	812
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	b.d.
^{w tym} długość dróg gminnych (w km)	42,33

Dane Urzędu Gminy Ustronie Morskie.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w gminie w 2020 r.:

Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w 2020 r.

inwestycje w 2020 r.

1. Przebudowa ul. Wiejskiej w Ustroniu Morskim;
2. Budowa ul. Liliowej oraz ul. Wczasowej w Sianożętach;
3. Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Rusowo;
4. Zakup i montaż przystanków autobusowych;
5. Budowa sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego – trasa nadmorska;
6. Modernizacja Ośrodka Zdrowia w Ustroniu Morskim;
7. Przebudowa części pomieszczeń na potrzeby utworzenia Klubu Senior+ o łącznej powierzchni użytkowej 85,70 m²;
8. Budowa parkingu przy świetlicy wiejskiej „Melmak”;
9. Modernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Gwizd;
10. Dopuszczenie placu zabaw w urządzeniu siłowni zewnętrznej w Sianożętach;
11. Budowa siłowni zewnętrznej w Kukini i Kukince;
12. Zagospodarowanie terenu przed Gminnym Ośrodkiem Kultury w Ustroniu Morskim;
13. Wykonanie podświetlanego napisu „Ustronie Morskie”;
14. Zakup wyposażenia na plac zabaw w Kukince.

Dane Urzędu Gminy Ustronie Morskie.

5.KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez teren gminy Ustronie Morskie przebiegają: droga ekspresowa S6 łącząca Szczecin poprzez Police, Goleniów, Kołobrzeg, Koszalin, Sławno, Słupsk, Lębork, Małe Trójmiasto Kaszubskie i Trójmiasto z Rusocinem oraz droga krajowa nr 11 relacji Kołobrzeg – Koszalin – Bobolice – Szczecinek – Piła i dalej do Poznania. Przez gminę Ustronie Morskie przebiegają drogi powiatowe o łącznej długości 37,48 km na terenie gminy. Na układ sieci drogowej składają się także drogi gminne o łącznej długości 43,33 km.

Komunikację autobusową na terenie gminy zapewnia przedsiębiorstwo PKS Kołobrzeg oraz przewoźnicy prywatni, obsługujący rynek lokalny. Komunikacja autobusowa zapewnia również połączenia gminy z dużymi miastami w kraju, m.in.: Koszalinem, Krakowem, Poznaniem i Zakopanem.

Ważnym elementem systemu komunikacyjnego gminy jest także kolej. Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa II rzędu relacji Koszalin – Kołobrzeg – Goleniów o łącznej długości na obszarze gminnym 13,2 km. Linia ta zapewnia gminie bezpośrednie połączenie z innymi większymi ośrodkami w Polsce. Na ww. linii na terenie gminy zlokalizowana jest stacja kolejowa w Ustroniu Morskim.

Gmina Ustronie Morskie położona jest w odległości ok. 157 km od Szczecina (siedziby władz administracji państwowej i samorządowej województwa zachodniopomorskiego), ok. 15 km od Kołobrzegu (siedziby władz powiatu

kołobrzeskiego), ok. 32 km od Koszalina, ok. 41 km od Karlina i ok. 50 km od Białogardu.

6. GOSPODARKA

Gmina Ustronie Morskie pod względem rozwojowym ma charakter turystyczno-rolniczy, co jest uwarunkowane jej nadmorskim położeniem. Jest od blisko stu lat znanym kurortem letniego wypoczynku, stąd miejscowości leżące w sąsiedztwie wybrzeża rozwijają się w oparciu o turystykę. W południowym obszarze gminy, ze względu na dobre i urodzajne gleby, mieszkańcy zajmują się głównie rolnictwem. Znaczna liczba podmiotów trudni się także handlem detalicznym i hurtowym. Użytki rolne zajmują ok. 58% powierzchni gminy, zaś lasy stanowią ok. 28% jej terenu. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	5 698
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	3 309
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	1.645
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	623

Dane Urzędu Gminy Ustronie Morskie.

W gminie Ustronie Morskie przeważają gleby kompleksu drugiego „pszennego dobrego”, odpowiednie pod uprawę wszystkich płodów rolnych. Najlepsze gleby występują wokół Rusowa. Uważa się, że są one najlepsze w gminie, ale także jednymi z najlepszych w powiecie kołobrzeskim. Oprócz gleb kompleksu drugiego w okolicach Rusowa występują także gleby kompleksu czwartego „żytniego bardzo dobrego”. Uważane są one za ziemie pszenno-żytnie i na nich także występują korzystne warunki dla uprawy roślin zbożowych, motylkowych oraz okopowych. Najmniej korzystne warunki glebowe występują na południe od Kukini. Występują tam gleby m.in. „kompleksu pszennego wadliwego” i „żytniego dobrego”. Pod względem cech bonitacyjnych gleby na obszarze gminy należą do IV klasy bonitacyjnej i stanowią prawie 54% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Mniej licznie, bo tylko w ponad 33%, występują gleby III klasy bonitacyjnej, przede wszystkim w środkowej i południowej części gminy. W gminie dominuje uprawa zbóż oraz hodowla drobiu, bydła i trzody chlewnej.

Dane na temat aktywności gospodarczej mieszkańców gminy Ustronie Morskie w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej na terenie gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem	1 026	1 025	1 022
liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym	1 015	1 014	1 009
w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	872	873	863

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Według danych statystycznych GUS-u na koniec 2020 r. na terenie gminy Ustronie Morskie funkcjonowały 1 022 podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON. Prawie 99% zarejestrowanych podmiotów (1 009 jednostek) to podmioty należące do sektora prywatnego. 863 podmioty w sektorze prywatnym prowadzone były przez osoby fizyczne. Najwięcej z nich prowadziło działalność w sferze związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (490). Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były handel hurtowy i detaliczny oraz naprawy pojazdów (181), a także budownictwo (86).

Na terenie gminy funkcjonuje duży zakład produkcyjny – jest to Zakład Przetwórstwa Ryb Superfish S.A.

7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE

W 2020 r. gmina Ustronie Morskie posiadała w swoich zasobach 45 mieszkań, (w tym 33 mieszkania komunalne i 12 mieszkań socjalnych) o łącznej powierzchni 1 728,98 m², w których zamieszkiwało 115 osób. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 39,73 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na jedną osobę wynosiła 15,55 m². Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie Ustronie Morskie w latach 2018-2020 zawiera poniższa tabela.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkań w zasobie gminy	45	45	45
w tym mieszkania komunalne	33	33	33
w tym mieszkania socjalne	12	12	12
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w zasobie gminy (w m ²)	1 787,98	1 787,98	1 787,98
liczba osób mieszkających w mieszkaniach w zasobie gminy	112	112	115
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w zasobie gminy (w m ²)	39,73	39,73	39,73
przeciętna pow. użytkowa mieszkania w zasobie	16,04	16,04	15,55

gminy na 1 osobę (w m ²)			
--------------------------------------	--	--	--

Dane: Raporty o Stanie Gminy Ustronie Morskie 2018, 2019, 2020 r.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W gminie Ustronie Morskie tej formy wsparcia udziela Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek, i ich łącznej wartości prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	9	6	8
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	13 827	10 475	10 716

Dane: Raporty o Stanie Gminy Ustronie Morskie 2018, 2019, 2020 r.

W analizowanym okresie GOPS wypłacał też dodatki energetyczne: w 2018 r. – 25 sztuk na kwotę 425 zł, w 2019 r. – 2 na kwotę 347 zł, w 2020 r. – 1 na kwotę 185 zł.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2020/2021 w gminie funkcjonowały 2 placówki systemu oświaty: w tym 1 placówka wychowania przedszkolnego oraz 1 szkoła podstawowa. Dane na temat przedszkoli i szkół w gminie oraz podopiecznych i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 12. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2020/2021

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	1	122	8
w tym przedszkola	1	122	8
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	–	–	–

Dane: Raport o Stanie Gminy Ustronie Morskie 2020 r.

Tabela 13. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2020/2021

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	1	293	34

szkoły ponadpodstawowe	–	–	–
------------------------	---	---	---

Dane: Raport o Stanie Gminy Ustronie Morskie 2020 r.

Tabela 14. Wykaz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2020/2021

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminne Przedszkole w Ustroniu Morskim	ul. Wojska Polskiego 8A, 78-111 Ustronie Morskie
2.	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Ustroniu Morskim	ul. Wojska Polskiego 8, 78-111 Ustronie Morskie

Dane: Raport o Stanie Gminy Ustronie Morskie 2020 r.

Działalność kulturalną w gminie prowadzi Gminny Ośrodek Kultury w Ustroniu Morskim. Ośrodek funkcjonuje nie tylko w obrębie Domu Kultury w Ustroniu Morskim – w miejscowościach Kukinia, Kukinka oraz Gwizd i Rusowo działają świetlice wiejskie, które pełniąc funkcję dodatkowych placówek kultury, pomagają zaspokajać potrzeby artystyczne wszystkich mieszkańców gminy. Placówka zajmuje się propagowaniem kultury, organizowaniem imprez gminnych, promocją amatorskiego ruchu artystycznego, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami.

Na terenie Ośrodka znajdują się sale widowiskowe, pracownie tematyczne oraz galeria. GOK organizuje działania z dziedziny amatorskiego ruchu artystycznego oraz prowadzi edukację kulturalno-oświatową. Oferuje naukę gry na instrumentach, rytmikę, warsztaty plastyczne, zajęcia fotograficzne, warsztaty taneczne, warsztaty teatralne. Ponadto organizuje koncerty, recitale, spektakle teatralne, spotkania autorskie, wystawy oraz konkursy i przeglądy różnych form artystycznych. W ramach działalności GOK-u funkcjonują zespoły i pracownie: plastyczna, muzyczna (zespoły: Złota Rybka, Kapela Złotej Rybki, Narybek, Kwartet Saksofonowy, MORKA), teatralna (Teatr GO-Q), fotograficzna, sekcja taneczna dla dzieci (zajęcia breakdance), taneczna (zajęcia dla pań), odbywają się też próby zespołu Rockin` Birds.

W ramach współpracy z firmą Fala Muzyki w GOK-u dostępne są zajęcia indywidualne z emisji głosu i zajęcia dla najmłodszych z edukacji muzycznej prowadzone metodą Gordona. Pod patronatem GOK-u działa także Strażacka Orkiestra Dęta „MORKA”, która prowadzi naukę gry na instrumentach oraz uczestniczy w ważnych uroczystościach i imprezach na terenie gminy, a także poza

nią, reprezentuje też Ustronie Morskie w wojewódzkich i ogólnopolskich przeglądach orkiestr dętych.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Biblioteka Publiczna Gminy Ustronie Morskie wraz z filią w Rusowie. Główną funkcją placówki jest gromadzenie, opracowanie, przechowywanie, udostępnianie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej. Biblioteka inicjuje także przedsięwzięcia służące promocji kultury, książki i czytelnictwa oraz liczne wydarzenia kulturalno-oświatowe, m.in. lekcje biblioteczne, konkursy literackie oraz spotkania autorskie. Na koniec 2020 r. księgozbiór wynosił 27 380 woluminów. Biblioteka zapewniała także możliwość wypożyczania audiobooków, z czego skorzystało 9 mieszkańców gminy. Zbiory audiowizualne w 2020 r. zostały wzbogacone o 1 pozycję. Na koniec 2020 r. zarejestrowano 798 czytelniczek i czytelników. W ciągu roku z usług poszczególnych bibliotek skorzystało 8 519 osób, które skorzystały łącznie z 11 523 książek oraz 1 300 tytułów prasy polskiej. W bibliotece użytkowano 9 komputerów, wszystkie z dostępem do szerokopasmowego internetu. Biblioteka zapewniała również katalog on-line oraz możliwość zdalnego składania zamówień i rezerwacji.

Działania Gminnego Ośrodka Kultury oraz Biblioteki Publicznej wzajemnie się uzupełniają, zachęcając mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym gminy.

Na terenie gminy corocznie organizowane są imprezy okolicznościowe, m.in.: Koncert Kolęd, Dni Ustronia Morskiego, Przegląd Twórczości Nieprofesjonalnej, Muzyczna Scena Plenerowa GOK-u, Warsztaty Plastyczne, Narodowe Czytanie, Noc Muzeów, Dzień Dyni, Koncert melodii patriotycznych SOD MORKA, a także inne imprezy kulturalno-sportowe, pikniki rodzinne, koncerty, jak również uroczystości z okazji świąt kościelnych i państwowych.

Tabela 15. Placówki kultury w gminie w 2020 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	mieszkańcy gminy	9
świetlice	5	mieszkańcy gminy	2
biblioteki i filie	1 + filia	mieszkańcy gminy, mieszkańcy gmin sąsiednich, wczasowicze	4

Dane: Raport o Stanie Gminy Ustronie Morskie 2020 r.

Tabela 16. Wykaz placówek kultury w 2020 r.

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminny Ośrodek Kultury w Ustroniu Morskim	ul. Nadbrzeżna 20, 78-111 Ustronie Morskie
2.	Biblioteka Publiczna Gminy Ustronie Morskie	
3.	Filia Biblioteki Publicznej Gminy Ustronie Morskie w Rusowie	Rusowo 30, 78-111 Ustronie Morskie
4.	Świetlica TPD „Wodny Świat”	ul. Osiedlowa 2B, 78-111 Ustronie Morskie
5.	Świetlice wiejskie	Gwizd, Kukinka, Kukinia, Rusowo

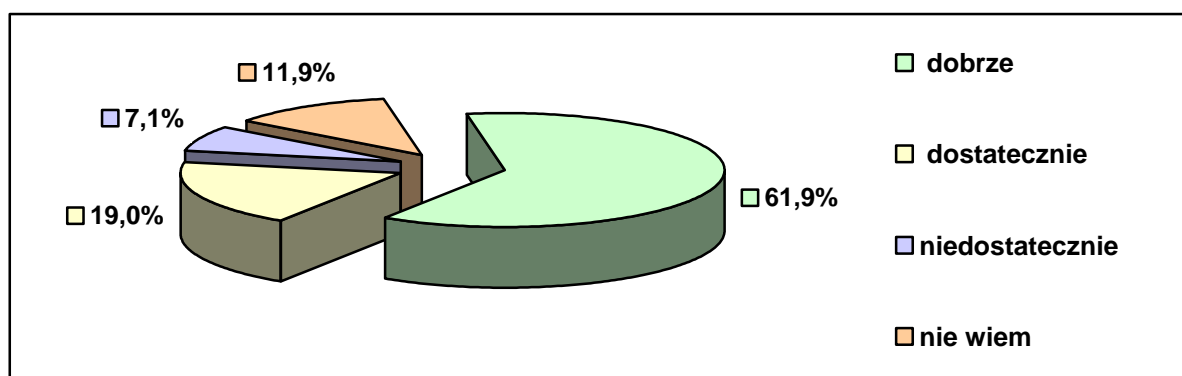
Dane: Raport o Stanie Gminy Ustronie Morskie 2020 r.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili jakość oferty edukacyjnej szkół w gminie. Według 61,9% ankietowanych jest ona dobra, zaś 19% respondentów stwierdziło, że jest dostateczna. Jednocześnie 7,1% badanych przyznało, że jest ona niedostateczna. Trudności z odniesieniem się do tej kwestii miało 11,9% pytanych.

Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

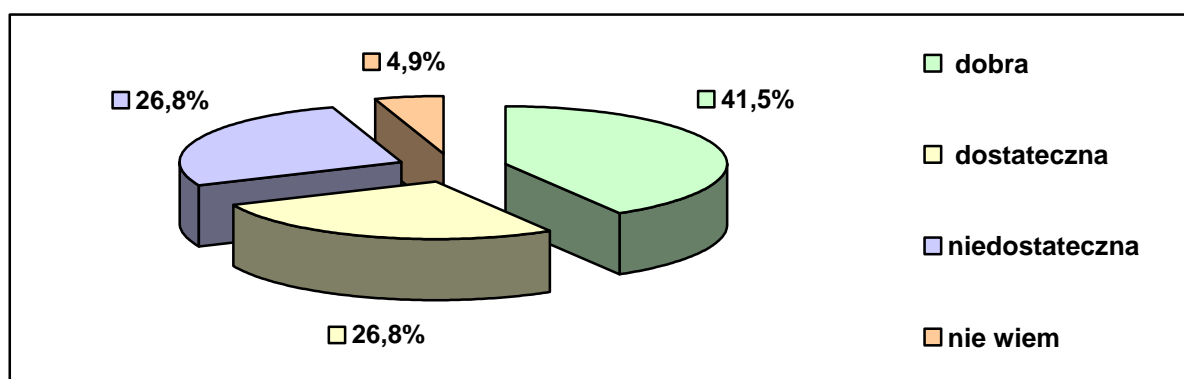
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w gminie, to 42,9% ankietowanych stwierdziło, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Jednak 23,8% badanych wyraziło odmienną opinię. Jedna trzecia respondentów nie potrafiła jednoznacznie wypowiedzieć się w tej sprawie.

Brak placówek opieki nad dziećmi do lat 3 jest problemem dla 59,5% uczestników badania. Zdaniem 7,2% respondentów oferta opieki nad dziećmi do lat 3 zaspokaja potrzeby mieszkańców. Opinii w tej sprawie nie przedstawiła jedna trzecia badanych.

Bardzo pozytywnie oceniono obecną ofertę kulturalną w gminie. Według 41,5% ankietowanych jest ona dobra, z kolei 26,8% badanych przyznało, że jest dostateczna. Jednocześnie 26,8% respondentów było przeciwnego zdania. Opinii w tej kwestii nie wyraziło 4,9% pytanym. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Ustronie Morskie w 2020 r. funkcjonował 1 niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, a także 3 praktyki lekarskie, 3 praktyki pielęgniarskie oraz działała 1 apteka. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 17. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2020 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	1
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	1
liczba prywatnych praktyk lekarskich (w tym pielęgniarskich)	6
liczba aptek i punktów aptecznych	1

Dane: Raport o Stanie Gminy Ustronie Morskie 2020 r.

Ośrodek Zdrowia w Ustroniu Morskim jest czynny od poniedziałku do piątku. Lekarze Ośrodka inicjują szereg akcji profilaktycznych. Ze względu na pandemię COVID-19 w 2020 r. większość wizyt odbyła się w formie teleporady.

W Ustroniu Morskim znajdują się także obiekty o charakterze uzdrowiskowo-sanatoryjnym – m.in. Ośrodek Rehabilitacyjny „Leśna Polana” i Ośrodek Lecznico-Rehabilitacyjny Polskiego Związku Niewidomych „KLIMCZOK”. Istnieje także Klub

Promocji Zdrowego Stylu Życia „Uśmiech”, oferujący pomoc w zakresie terapii uzależnień, porad psychologicznych i psychiatrycznych.

Gmina Ustronie Morskie charakteryzuje się niewystarczającym dostępem do specjalistycznych usług medycznych. W przypadku specjalistycznych porad lub zabiegów mieszkańcy muszą korzystać z usług medycznych w większych ośrodkach, jak np. Kołobrzeg. Najbliższy szpital – Regionalny Szpital zlokalizowany jest w Kołobrzegu przy ul. Łopuskiego 31/33.

Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk lekarskich (w tym pielęgniarskich) i aptek w gminie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 18. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk (w tym pielęgniarskich) i aptek w gminie w 2020 r.

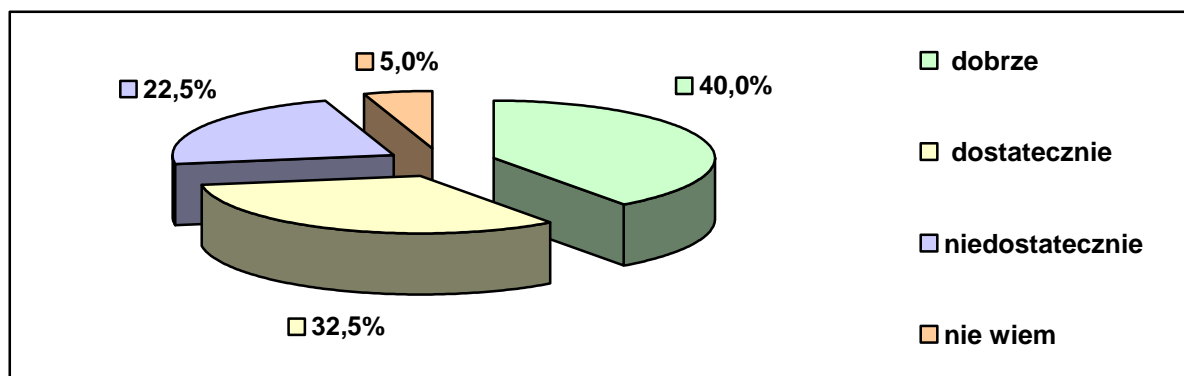
lp.	podmiot	adres
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ARS MEDICA”	ul. Osiedlowa 2B, 78-111 Ustronie Morskie
2.	Gabinet Lekarza Rodzinnego – lek. pediatra Mieczysław Poniedziałek	ul. Osiedlowa 2B, 78-111 Ustronie Morskie
3.	Gabinet stomatologiczny – lek. stomatolog Katarzyna Suchodolska	ul. Osiedlowa 2B, 78-111 Ustronie Morskie
4.	Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska – lek. chirurg Marcin Walkowiak	ul. Polna 7C, 78-111 Ustronie Morskie
5.	Usługi Pielęgniarskie Środowiskowe – Grażyna Bańczewska	ul. Osiedlowa 2B, 78-111 Ustronie Morskie
6.	Położna Środowiskowo-Rodzinna – Grażyna Michalska	ul. Osiedlowa 2B, 78-111 Ustronie Morskie
7.	Pielęgniarka szkolna – Bogusława Bancewicz	
8.	Apteka Eliaz	ul. Osiedlowa 2B, 78-111 Ustronie Morskie

Dane: Raport o Stanie Gminy Ustronie Morskie 2020 r.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Zdecydowana większość uczestników badania pozytywnie oceniła ofertę w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Według 40% ankietowanych jest ona dobra, a kolejne 32,5% respondentów przyznało, że jest dostateczna. Jednak 22,5% badanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Zdania w tej kwestii nie wyraziło 5% pytanych.

Rozkład odpowiedzi na temat ocen mieszkańców odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Ustronie Morskie służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie składają się następujące obiekty:

- Boisko sportowe – ul. Wojska Polskiego 24B, Ustronie Morskie;
- Kompleks boisk ORLIK 2012 (boisko do piłki nożnej o wymiarach 30x62 m, z nawierzchnią z trawy syntetycznej, boisko wielofunkcyjne o wymiarach 32,5x19 m wykonane z nawierzchni poliuretanowej przeznaczonej do gier w koszykówkę, piłkę siatkową, tenisa ziemnego, z zapleczem szatniowo-sanitarnym i sztucznym oświetleniem) – ul. Wojska Polskiego 8, Ustronie Morskie;
- Euroboisko (boisko do piłki nożnej o wymiarach 102x64 m, z nawierzchnią z trawy syntetycznej, oświetleniem, trybunami) – ul. Okrzei, Ustronie Morskie;
- Centrum Sportowo-Rekreacyjne HELIOS (aquapark, korty tenisowe, boisko do piłki plażowej, bowling) – ul. Polna 3, Ustronie Morskie;
- Siłownia gminna, ul. Osiedlowa 2B, Ustronie Morskie;
- Sala sportowa – Rusowo 31,
- siłownie zewnętrzne i place zabaw dla dzieci.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ustroniu Morskim, do którego zadań należy m.in. organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie aktywnego wypoczynku i rekreacji, rozwijanie zainteresowań oraz uzdolnień sportowych uczestników zajęć, inicjowanie, popieranie i upowszechnienie kultury fizycznej we wszystkich środowiskach społecznych, integracja dzieci, młodzieży i osób dorosłych z różnych środowisk, w tym również niepełnosprawnych, administrowanie obiektami

sportowo-rekreacyjnymi oraz kąpieliskami. Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmują się również działające na jej terenie kluby sportowe: Nadmorski Klub Sportowy „ASTRA”, Uczniowski Klub Sportowy „SOKÓŁ”, jak również Koło Polskiego Związku Wędkarskiego w Ustroniu Morskim, strzelnica Ligi Obrony Kraju w Ustroniu Morskim. W sezonie od czerwca do końca sierpnia w Ustroniu Morskim działa także Centrum Informacji Turystycznej i Promocji. Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów sportowych w gminie zawierają poniższe tabele.

Tabela 19. Sport i rekreacja w 2020 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	6
kluby sportowe	2
w tym uczniowskie kluby sportowe	1

Dane Urzędu Gminy Ustronie Morskie.

Według podziału fizyczno-geograficznego gmina Ustronie Morskie zajmuje obszar w obrębie mezoregionu Wybrzeże Słowińskie i od południa częściowo mezoregionu Równina Białogardzka, należących do makroregionu Pobrzeże Koszalińskie, podprowincji Pobrzeże Południowobałtyckie. Rzeźba terenu, na którym położona jest gmina, jest zróżnicowana. Najniżej położony jest brzeg morski, który stanowi bazę erozyjną dla wód powierzchniowych. W skład brzegu włączono plażę i przyległy klif lub wydmę. Gmina Ustronie Morskie leży pomiędzy doliną dwóch rzek: Parsęty i Czerwonej.

Łączna powierzchnia obszarów chronionych w gminie wynosi 2 370 ha, co stanowi niemal 42% ogólnej powierzchni gminy. Do głównych form ochrony przyrody w gminie należy:

- Obszar Chronionego Krajobrazu „Koszaliński Pas Nadmorski” – obszar o niezwykłych walorach krajobrazowych, w którego skład wchodzi wydmy nadmorskie, tereny leśne oraz łąki z roślinnością halofilną;
- Obszar specjalnej ochrony Natura 2000 „Trzebiatowsko-Kołobrzski Pas Nadmorski” – ostoja obejmuje dobrze zachowany fragment zróżnicowanego geomorfologicznie wybrzeża Bałtyku: brzegi klifowe, wydmowe, mierzeje odcinające lagunowe jeziora przymorskie, płytkie ujścia rzek;
- Obszar specjalnej ochrony Natura 2000 „Dorzecze Parsęty” – obejmuje szereg ważnych, bardzo rzadkich bądź unikatowych siedlisk (m.in. łososi, troci

wędrowniej, pstrąga potokowego i lipienia, obszar ten stanowi również miejsce rozrodu wydry).

Ze względu na swe nadmorskie położenie gmina jest od lat znanym kurortem letniego wypoczynku. Walory turystyczne posiadają Sianożęty – miejscowość nadmorska sąsiadująca bezpośrednio z Ustroniem Morskim, położona nad otwartym morzem, 15 km od Kołobrzegu. Sianożęty gwarantują komfort i spokój. Jest to jeden z najpiękniejszych zakątków wybrzeża łączący w sobie wygody i atrakcje letniska z możliwością wypoczynku w bliskim kontakcie z przyrodą. Pobliskie wydmy porośnięte roślinnością, szeroka piaszczysta plaża i czysta woda gwarantują znakomite warunki do plażowania, kąpeli morskich i pieszych wędrówek.

Dla miłośników turystyki pieszej i rowerowej na terenie gminy dostępne są trasy turystyczne dające możliwość poznania wielu obiektów, a przede wszystkim piękna malowniczych krajobrazów, m.in.: Międzynarodowa trasa rowerowa nr 10 przebiegająca przez teren gminy Ustronie Morskie, prowadząca wzdłuż brzegu Morza Bałtyckiego i łącząca się w Ustroniu Morskim z Międzynarodowym Szlakiem Pieszym E-9 (kolor czerwony), fragmentem europejskiego szlaku znad Atlantyku (z Brest we Francji) do Braniewa w Polsce, prowadzącym z Ustronia Morskiego w dwóch kierunkach: do latarni morskiej w Gąskach (8 km) i w drugą stronę – promenadą nadmorską i plażą do Kołobrzegu (11 km); Szlak rowerowy po gminie Ustronie Morskie oznakowany kolorem zielonym o dł. 23 km; Błękitny szlak turystyczny pieszy o długości 31 km – oznakowany kolorem niebieskim, prowadzący do Lasu Kołobrzесьkiego, w którym odkryć można bogactwo przyrody, m.in. pomnikowy dąb Warcisław – ok. 640 lat, oraz miejsce, gdzie do niedawna rósł jeden z najstarszych w Polsce – dąb Bolesław (800 lat).

Gmina Ustronie Morskie posiada szeroką ofertę aktywnego spędzania wolnego czasu – wśród wielu propozycji m.in.: Paintball, Fort Adventure (militarna przygoda z torem przeszkód, samochodem terenowym, strzelnicą, paintballem, zjazdami na linach, przeprawą desantową, wspinaczką na skrzynkach, mostem linowym, poszukiwaniem skarbu za pomocą wykrywacza metalu, różnymi grami i zabawami zespołowymi, wystawą sprzętu wojskowego), Bastion Wojskowy, czyli „czterej pancerni i pies” (przejażdżki wojskowym sprzętem pancernym po poligonie), Park Linowy „Gibon”, Dziki Zachód Zieleniewo (przejażdżki konne i na wielbłądzie, rodeo, wigwamy, ogniska), Western Park – indiański świat (mini ZOO, obozowisko Indian, przejażdżki konne, rodeo, zjeżdżalnia, plac zabaw), skoki spadochronowe

(tandemowe), Golf Driving Range, MiniGOLF, Centrum Sportowo-Rekreacyjne HELIOS, Aleja Sław Karykatury Polskiej i Sarenka „Na Szczęście”, Sky-Park – najwyższa wieża widokowa w kraju, Kino 7D, wesołe miasteczko, Skansen Chleba.

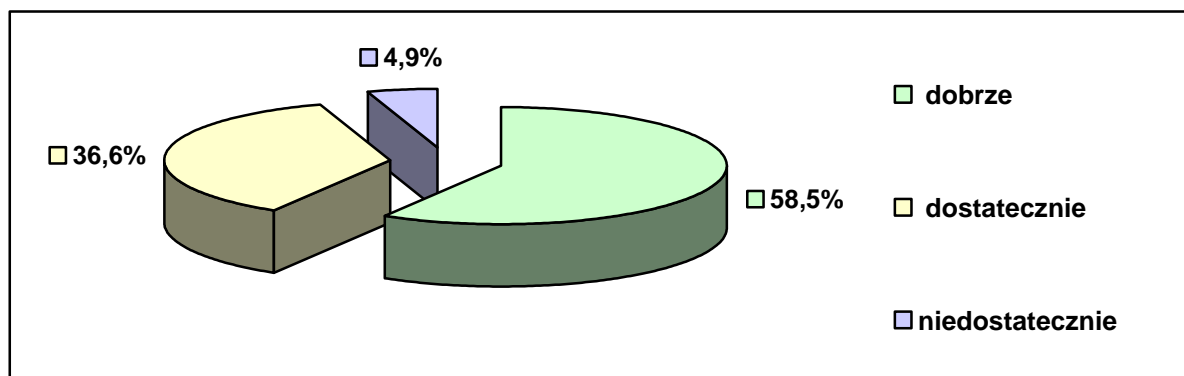
W Ustroniu Morskim oraz innych miejscowościach gminy można znaleźć ciekawe przykłady historii, kultury i przyrody tego regionu, m.in.:

- Rusowo – Kościół filialny pw. Matki Boskiej Różańcowej z XIV w. – jedna z najstarszych świątyń chrześcijańskich na Pomorzu, a także sąsiadujący ze świątynią XIX-wieczny Park Podworski z 8 pomnikami przyrody, w parku znajduje się też częściowa budowla przypominająca wieżę zamku krzyżackiego wraz z okalającą ją fosą oraz pozostałości architektury pałacowej – zarys historii pałacyku Damitzów, a później Schröderów);
- Bagicz – cmentarz polowy funkcjonujący na przełomie XIX i XX wieku;
- jedne z najstarszych dębów w Polsce – dąb „Bolesław” – 800 lat (powalony podczas wichury w 2016 r.) i dąb „Warcisław” – 640 lat.

Na bazę noclegową gminy składają się różne obiekty z miejscami noclegowymi: hotele, ośrodki wczasowe i kolonijne, kwatery prywatne, gospodarstwa agroturystyczne, pola namiotowe oraz działający w sezonie letnim camping. Na dzień 31 grudnia 2020 r. w ewidencji obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie, niebędących obiektami hotelarskimi znajdowało się 461 obiektów, z czego w 2020 r. wpisano do ww. ewidencji 38 obiektów (w 2019 r. wpisano 4 obiekty). W powyższej ewidencji na koniec 2020 r. znajdowało się 19 gospodarstw agroturystycznych.

W badaniu ankietowym poproszono mieszkańców gminy o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Na podstawie uzyskanych opinii można stwierdzić, iż mieszkańcy doceniają podejmowane w gminie działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a sama oferta została bardzo pozytywnie oceniona przez uczestników badania, bowiem 58,5% ankietowanych uznało ją za dobrą, a kolejne 36,6% respondentów przyznało, że jest dostateczna. Tylko 4,9% badanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Posterunek Policji w Ustroniu Morskim, w latach 2018-2020 na terenie gminy Ustronie Morskie stwierdzono ogółem: 103 przestępstwa w 2018 r., 98 przestępstw w 2019 r. i 91 przestępstw w 2020 r., w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to 1 przypadek w 2019 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	liczba przestępstw 2018	liczba przestępstw 2019	liczba przestępstw 2020
stwierdzono ogółem przestępstw:	103	98	91
w tym popełnionych przez nieletnich:	0	1	0
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:	2018	2019	2020
przeciwko życiu i zdrowiu	12	8	8
przeciwko wolności	0	1	2
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	16	19	22
przeciwko mieniu	35	40	38
przeciwko rodzinie i opiece	23	21	13
przeciwko wiarygodności dokumentów	4	1	0
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	0	2	1
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	2	1	1
przestępstwa gospodarcze	7	3	0
inne	4	2	6

Dane Posterunku Policji w Ustroniu Morskim.

Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2020 r. należały: przestępstwa przeciwko mieniu (38 przypadków, o 2 mniej w porównaniu z 2019 r.), przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (22 przypadki, o 3 więcej w porównaniu

z 2019 r.) oraz przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (13 przypadków, o 8 mniej w porównaniu z 2019 r.).

Funkcjonariusze Posterunku Policji w Ustroniu Morskim przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2018 r. policjanci wszczęli 9 takich procedur, w 2019 r. – 4, a w 2020 r. 3 takie procedury.

Według danych Sądu Rejonowego w Kołobrzegu – Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w latach 2018-2020 prowadzone były wobec mieszkańców gminy Ustronie Morskie następujące nadzory kuratorskie:

Tabela 21. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2018-2020

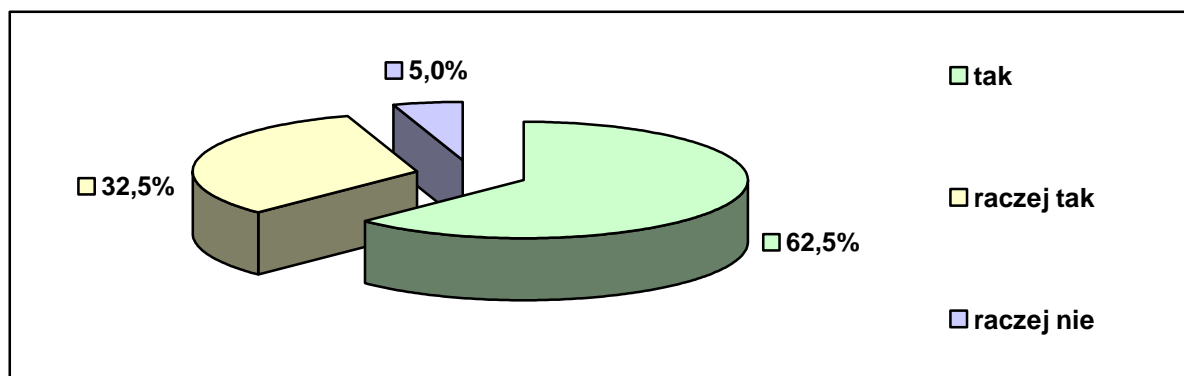
2018		2019		2020	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
9	1 dziecko 20 rodziców	12	2 dzieci 26 rodziców	7	2 dzieci 16 rodziców
w tym spraw					
w których rodzic został pozbawiony władzy rodzicielskiej					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
–	–	–	–	–	–
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
8	20	10	26	5	16
spraw nieletnich, którzy dokonali czynu karalnego albo prezentują przejawy demoralizacji					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
1		2		2	

Dane Sądu Rejonowego w Kołobrzegu – Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej.

Kurator prowadzący sprawy z tytułu ograniczenia władzy rodzicielskiej nie składał wniosków o pozbawienie władzy rodziców, wobec których sprawował nadzór.

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość (95%) ankietowanych stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Przeciwną opinię wyraziło 5% badanych.

12. POMOC SPOŁECZNA

Na koniec 2020 r. kadre Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 10 pracowników. Dane na temat stanu i struktury zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 22. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj stanowiska	liczba osób	o ile osób powinno być więcej?
kadra kierownicza	2	–
pracownicy socjalni	3	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	1	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	4	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim.

Tabela 23. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób	
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	3

	wyższe niekierunkowe		1	–
	średnie kierunkowe		–	–
	średnie niekierunkowe		–	–
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	2
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	1
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2020 r. w gminie Ustronie Morskie wskaźnik ten był spełniony, bowiem na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 206 mieszkańców.

Na koniec 2020 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał kierownik Ośrodka i 3 pracowników socjalnych, 1 osoba z kadry kierowniczej legitymowała się wykształceniem wyższym niekierunkowym. Dodatkowo kierownik i 2 pracowników socjalnych posiadało ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, natomiast 1 pracownik socjalny był w trakcie realizacji I stopnia specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego.

Przepisy prawa precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2018-2020 w gminie Ustronie Morskie na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 24. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
ogółem	4 518 176,18	5 469 870,90	6 586 179,01
w tym na świadczenia pomocy społecznej	1 226 380,40	1 294 216,57	1 376 489,01
na zadania własne gminy	1 339 682,05	1 040 860,50	1 148 005,07

na zadania zlecone gminie	3 178 494,13	4 068 007,76	5 106 443,78
---------------------------	--------------	--------------	--------------

Dane: Sprawozdania z wykonania budżetu GOPS-u w Ustroniu Morskim za 2018, 2019, 2020 r.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w analizowanym okresie systematycznie rosła. Warto dodać, że w latach 2018-2020 na realizację zadań z zakresu polityki społecznej pozyskiwano środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, których wartość wahała się w trakcie rozpatrywanego okresu. Dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 25. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2018-2020

wielkość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych (w zł)	2018	2019	2020
ogółem	313.841,34	361.002,64	331 730,16

Dane: Sprawozdania z wykonania budżetu GOPS-u w Ustroniu Morskim za 2018, 2019, 2020 r.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej GOPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, ochroną zdrowia, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2020.

Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	151	142	140
liczba rodzin	112	106	103
liczba osób w rodzinach	293	289	266
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	7,93%	7,84%	7,35%

Dane: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2018-2020 malała. Analogicznie wypadał udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej odbiorców pomocy społecznej w 2020 r.

Tabela 27. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.

grupa odbiorców	liczba osób	kobiety	mężczyźni
0-17 lat	43	22	21
wiek produkcyjny	79	48	31
wiek poprodukcyjny	26	16	10
razem	148	86	62

Dane: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2020 r. wykazała, że największą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020

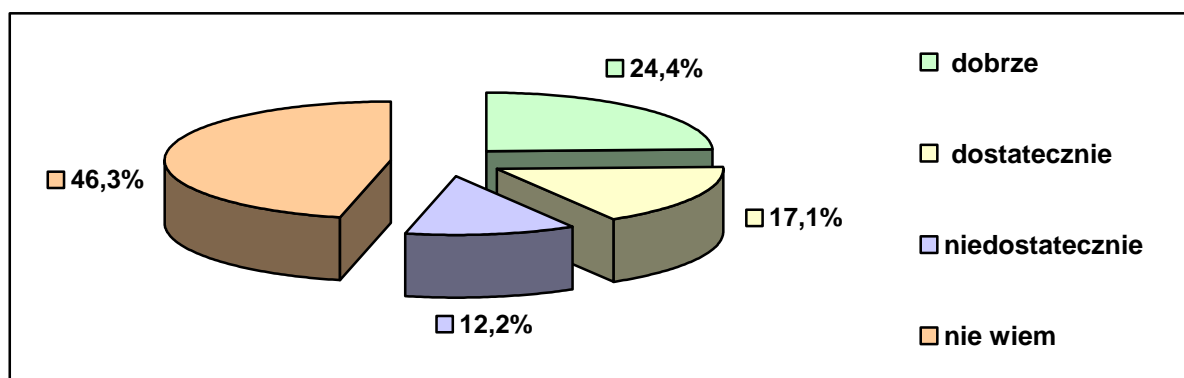
powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
ubóstwo	111	105	102	290	286	264
sieroctwo	0	1	1	0	1	1
bezdomność	3	1	1	3	1	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	6	9	7	78	64	48
bezrobocie	34	26	57	143	78	170
niepełnosprawność	31	35	31	143	63	55
długotrwała lub ciężka choroba	38	45	38	148	89	66
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	0	1	1	0	2	3
w tym rodziny niepełne	0	1	1	0	2	3
w tym rodziny wielodzietne	0	0	0	0	0	0
przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	0	0	0	0	0	0
narkomania	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0	0	0
zdarzenie losowe	3	0	1	9	0	2

Dane: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020 były ubóstwo oraz długotrwała lub ciężka choroba. W przypadku ubóstwa liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tego powodu wahała się, podobnie jak liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia ze strony pomocy społecznej były bezrobocie oraz niepełnosprawność.

W badaniu ankietowym poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Prawie 42% badanych pozytywnie oceniło te działania, uznając je za dobre lub dostateczne. Jednocześnie 12,2% ankietowanych stwierdziło, że są niedostateczne. Wysoki odsetek (46,3%) respondentów miał problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2018-2020

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
pieniężna	98	93	91	97	93	89	230	238	210
rzeczowa	89	92	87	51	57	58	170	180	176
praca socjalna	X	X	X	112	106	103	299	289	266

poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	11	7	0	18	11
schronienie	2	1	1	2	0	0	4	1	1
usługi opiekuńcze	5	7	7	4	6	7	8	11	9
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	9	11	10	X	X	X	X	X	X

Dane: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

W latach 2018-2020 na terenie gminy Ustronie Morskie najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia finansowego, głównie w postaci zasiłków, przy czym ich liczba w tym okresie malała oraz pomocy w formie pracy socjalnej. GOPS wspierał mieszkańców gminy pomocą rzeczową, która najczęściej świadczona była w postaci posiłków.

Ważnym narzędziem pracy socjalnej jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W latach 2018-2020 w gminie Ustronie Morskie kontraktów socjalnych nie zawierano.

Istotnym wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc **asystenta rodziny**, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2018-2020.

Tabela 30. Asystenci rodziny w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba asystentów rodziny	1	1	–
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	3	2	–

liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	12	9	–
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	6 880	863,30	–

Dane: Sprawozdania z wykonania budżetu GOPS-u w Ustroniu Morskim za 2018, 2019, 2020 r.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 31. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	3	3	1
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	9	11	10

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Karty Dużej Rodziny w gminie Ustronie Morskie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 32. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba wydanych kart	22	50	49
liczba rodzin objętych wsparciem	56	94	126
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	104	116	133

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS w Ustroniu Morskim przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2018-2020 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, ulegała wahaniom, natomiast liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, zmniejszała się z roku na rok. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 33. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	242 110,74	252 474,45	242 110,74
liczba osób, którym przyznano świadczenie	230	213	181

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim.

Dane szczegółowe obejmujące liczbę i rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w rozpatrywanym okresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 34. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2018-2020

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2018	2019	2020
zasiłek rodzinny	2 129	2 240	1 920
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	10	11	13
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	44	97	79
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	58	58	84
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	75	78	88
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	280	217	204
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	256	259	272
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	416	393	333
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	30	25	25
zasiłek pielęgnacyjny	671	647	680
świadczenie pielęgnacyjne	134	148	206
specjalny zasiłek opiekuńczy	41	37	36
zasiłek dla opiekuna	–	–	–
świadczenie rodzicielskie	121	138	62
razem	4 193	4 348	4 002

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim.

W latach 2018-2020 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy ulegała wahaniom. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2018-2020 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Nieco niższa była liczba dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, z tytułu samotnego wychowania dziecka oraz z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom gminy świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim realizował Program Rodzina 500+. W 2020 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z gminy świadczenia na łączną kwotę **3 693 838,70 zł**. W 2020 r. ustalone prawo do świadczenia miało 425 rodzin, a świadczeniem objęto w sumie 655 dzieci.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W analizowanym okresie w gminie Ustronie Morskie przyznano 1 takie świadczenie w 2019 r.

W 2020 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim wypłacał świadczenie „**Dobry start**”, ustanowione Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” z dnia 30 maja 2018 r. (Dz. U. 2018. poz. 1061). Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło do 304 rodzin i objęło łącznie 414 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 124 200 zł.

W 2020 r. przyznano stypendia szkolne dla uczniów z terenu gminy na kwotę 26 585,60 zł. W I półroczu stypendium otrzymało 28 osób, natomiast w II – 25 osób.

W ramach programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” z pomocy skorzystało 72 dzieci i 113 osób dorosłych w 2018 r., natomiast w ramach programu „**Posiłek w szkole i w domu**”, który zastąpił poprzednio realizowany program, pomoc otrzymało 45 dzieci i 4 osoby dorosłe w 2019 r. oraz 43 dzieci i 3 osoby dorosłe w 2020 r.

Ponadto – w ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020**, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) – Ośrodek realizował pomoc w zakresie dystrybucji artykułów spożywczych. W czerwcu 2020 r. GOPS podjął współpracę z PCK oddział Koszalin w zakresie wydawania osobom uprawnionym pomocy żywnościowej. W czerwcu i lipcu pracownicy GOPS-u wydali mieszkańcom gminy ok. 23 ton żywności.

W pierwszym okresie pandemii od marca do czerwca 2020 r. pracownicy GOPS-u każdego dnia monitorowali sytuację osób przebywających w kwarantannie. Kierownik Ośrodka kontaktował się z Policją w celu ustalenia liczby osób objętych kwarantanną, następnie poprzez rozmowę telefoniczną informowano o możliwościach pomocy ze strony GOPS-u. Dane te były każdego dnia raportowane do Urzędu Wojewódzkiego. Zgodnie z zaleceniem Wojewody Zachodniopomorskiego Ośrodek pełnił także dyżur telefoniczny w każdy dzień tygodnia od 7.30 do 19.00. Apelowano do mieszkańców gminy o pomoc sąsiedzką w tym trudnym czasie. Pracownicy Ośrodka kilkakrotnie dowozili zakupy i lekarstwa do osób pozostających na kwarantannie. Pomoc wolontariacką w tym okresie zaproponowały także 3 osoby mieszkające w gminie. GOPS skorzystał z pomocy jednej osoby, która dostarczała zakupy, a także donosiła obiady do osoby chorej, leżącej. Pracownicy socjalni ograniczyli pracę w terenie, przepisy zezwoliły na przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych w formie telefonicznej. Osobom potrzebującym

zapewniono pomoc psychologiczną, początkowo umawiając osoby na rozmowy telefoniczne, później udostępniając zainteresowanym nr telefonu.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także wsparcia w formie świadczenia alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	36	27	30
liczba przyznanych świadczeń	25	18	21
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	168 050,00	127 800,00	161 726,47

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej i społecznej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Obok Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim na terenie gminy funkcjonuje 5 świetlic: Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci „Wodny Świat” w Ustroniu Morskim oferujące zajęcia opiekuńczo-wychowawcze – pomoc w odrabianiu lekcji, zajęcia manualne (plastyczne, techniczne), zajęcia rekreacyjne i sportowe na świeżym powietrzu, zajęcia w ramach Programu „Żółty Talerz”, zajęcia taneczne (wyjścia do Gminnego Ośrodka Kultury na lekcje tańca breakdance), Świetlica „Melmak” w Rusowie oraz świetlice w miejscowościach Kukinia, Kukinka i Gwizd.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy jednostek, które obejmują swoim wsparciem teren gminy. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2020 r.

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Piastowska 9, 78-100 Kołobrzeg

2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Grottgera 11, 78-100 Kołobrzeg
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	
4.	Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia – Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnień w Kołobrzegu	ul. Jagiellońska 11, 78-100 Kołobrzeg
5.	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kołobrzegu	ul. Okopowa 15A, 78-100 Kołobrzeg
6.	Dom Pomocy Społecznej	Włóscibórz, 78-114 Wrzosowo
7.	Dom Pomocy Społecznej	Piotrowice 1, 78-113 Dygowo
8.	Dom Pomocy Społecznej	ul. Świętego Brata Alberta 1, 78-200 Białogard
9.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Katedralna 46, 78-100 Kołobrzeg
10.	Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny i Nieletnich	ul. Katedralna 13, 78-100 Kołobrzeg
11.	I Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. wykonywania orzeczeń w sprawach karnych	
12.	II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ds. wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich	
13.	Prokuratura Rejonowa w Kołobrzegu	ul. Waryńskiego 8, 78-100 Kołobrzeg
14.	Komenda Powiatowa Policji w Kołobrzegu	ul. Kilińskiego 20, 78-100 Kołobrzeg
15.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	ul. Starzyńskiego 3-4, 70-506 Szczecin
16.	Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej	ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin

Dane: opracowanie własne.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kołobrzegu w roku szkolnym 2020/2021 udzieliła wsparcia dzieciom z terenu gminy Ustronie Morskie m.in. w formie orzeczeń i opinii psychologiczno-pedagogicznych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu w odniesieniu do mieszkańców gminy realizuje m.in. zadania w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u.

Tabela 37. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	0	0	1

liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	2	2	2
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	2	2	1
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	0	1	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu.

13. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w gminie Ustronie Morskie w latach 2018-2020 była zmienna, bowiem wahała się liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych. Liczba kobiet, które w latach 2018-2019 stanowiły większość ogółu osób pozostających bez pracy (w 2020 r. więcej było bezrobotnych mężczyzn), także się wahała. Udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w trakcie rozpatrywanego okresu również ulegał wahaniom. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 38. Stan bezrobocia w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku produkcyjnym	2 361	2 337	2 274
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	40	13	57
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	24	7	26
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	1,69%	0,56%	2,51%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2018-2020 w powiecie kołobrzeskim, województwie zachodniopomorskim i w kraju.

Tabela 39. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
stopa bezrobocia w powiecie kołobrzeskim	2,5%	1,3%	5,0%
stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim	7,4%	6,7%	8,3%
stopa bezrobocia w kraju	5,8%	5,2%	6,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2018-2020 powiat kołobrzeski charakteryzował się niższą w stosunku do województwa zachodniopomorskiego, jak i w stosunku do kraju stopą bezrobocia. Zarówno w województwie, powiecie, jak i w kraju poziom bezrobocia ulegał wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2020 r. dla gminy Ustronie Morskie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 40. Bezrobotni w gminie na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	9	4	44,4%
25-34 lata	15	10	66,7%
35-44 lata	10	4	40,0%
45-54 lata	9	5	55,6%
55-59 lat	6	3	50,0%
60 lat i więcej	8	x	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	10	2	20,0%
1-3 miesiące	20	10	50,0%
3-6 miesięcy	12	6	50,0%
6-12 miesięcy	12	5	41,7%
12-24 miesiące	3	3	100,0%
powyżej 24 miesięcy	0	0	0,0%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	6	4	66,7%
policealne i średnie zawodowe	15	9	60,0%
średnie ogólnokształcące	5	3	60,0%
zasadnicze zawodowe	16	3	18,8%
gimnazjalne i niższe	15	7	46,7%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	

bez stażu	7	1	14,3%
do 1 roku	10	6	60,0%
1-5 lat	15	8	53,3%
5-10 lat	9	4	44,4%
10-20 lat	7	3	42,9%
20-30 lat	6	3	50,0%
30 lat i więcej	3	1	33,3%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

Na koniec 2020 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 25-34 lata, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, osoby pozostające bez pracy od 1 do 3 miesięcy oraz osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. Najmniej bezrobotnych w 2020 r. było w następujących grupach: osób w wieku 55-59 lat, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz osób ze stażem pracy powyżej 30 lat.

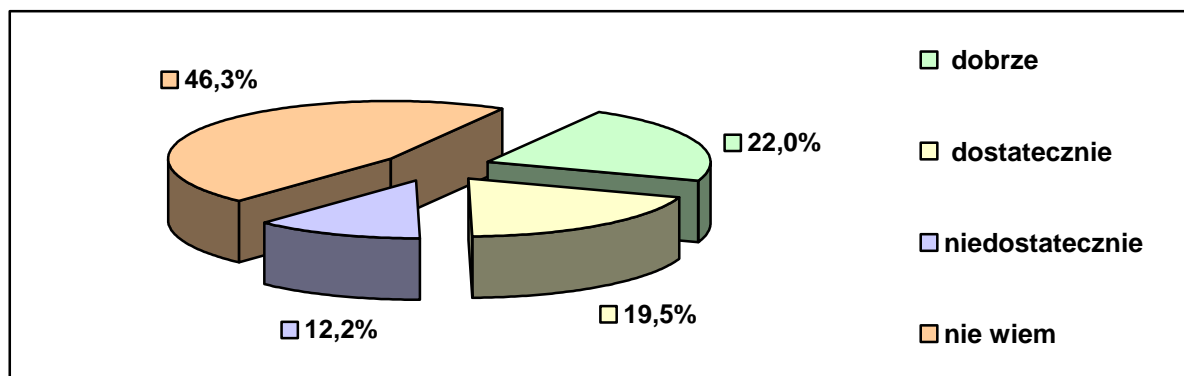
Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy, osób w wieku 25-34 lata oraz osób ze stażem pracy do 1 roku.

Wśród ogółu bezrobotnych 38 osób (w tym 16 kobiet) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 18 osób (10 k.) było w wieku do 30. roku życia, w tym 9 osób (4 k.) do 25. roku życia, 6 osób (3 k.) było długotrwale bezrobotnych, 17 osób (4 k.) było w wieku powyżej 50 lat, 5 osób (5 k.) posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 1 osoba (1 k.) posiadała co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia, 1 osoba była niepełnosprawna.

W gminie Ustronie Morskie bezrobocie było trzecim, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom ulegał wahaniom, ale skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdaniem 22% badanych działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu są dobre, z kolei 19,5% ankietowanych oceniło je jako dostateczne. Jednocześnie 12,2% pytanych stwierdziło, że są one niedostateczne. Wysoki odsetek (46,3%) respondentów nie potrafił tych działań ocenić.

14. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim. W rozpatrywanym okresie wsparcia z powodu bezdomności udzielono 3 osobom w 2018 r. oraz po 1 osobie w 2019 r. i w 2020 r.

15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższe tabele prezentują dane w tym zakresie odnoszące się do gminy Ustronie Morskie.

Tabela 41. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020

rodzaj	wartość w zł		
	2018	2019	2020
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	489 689,23	531 589,84	562 341,96
wydatki na gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień	401 913,46	432 479,11	352 217,22

Dane: Raporty o Stanie Gminy Ustronie Morskie 2018, 2019, 2020 r.

Tabela 42. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	394 423,46	430 580,11	346 403,27
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	7490,00	1899,00	2290,00

Dane Urzędu Gminy Ustronie Morskie.

W roku 2019 wielkość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień osiągnęła największą wartość, a z kolei na przeciwdziałanie narkomanii najwięcej wydatkowano w roku 2018.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Ustroniu Morskim przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 43. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020

	2018	2019	2020
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	5	5	5

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ustroniu Morskim.

Tabela 44. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	16	11	3
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	2	0	0

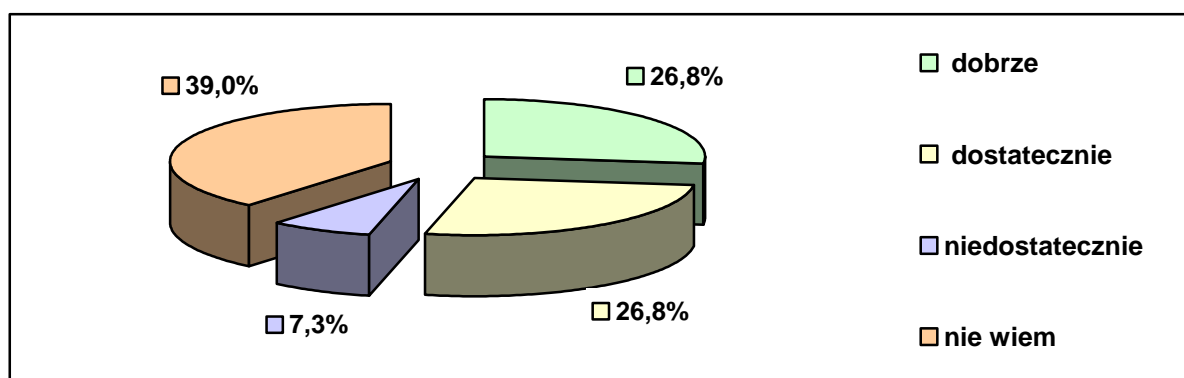
Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ustroniu Morskim.

W latach 2018-2020 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, zmniejszała się i wyniosła odpowiednio: 16, 11 i 3 osoby. W analizowanym okresie Komisja występowała z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec 2 osób w 2018 r.

W 2020 r. odbyły się 22 posiedzenia Komisji, na których, zgodnie z obowiązującymi przepisami, wydała ona postanowienia dotyczące pozytywnych opinii w sprawie wydania przez Wójta gminy zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych na terenie gminy. W ramach swoich kompetencji GKRPA kilkakrotnie kontrolowała sklepy i placówki gastronomiczne sprzedające napoje alkoholowe. Na zlecenie gminy w październiku zrealizowano projekt profilaktyczno-interwencyjny: szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych oraz badanie dostępności napojów alkoholowych dla osób nieletnich w punktach sprzedaży. Dokonano również audytu w punktach sprzedaży. Szkoleniem i kontrolą objęto 18 punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano w badaniu ankietowym mieszkańców. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono w wykresie zamieszczonym poniżej.

Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

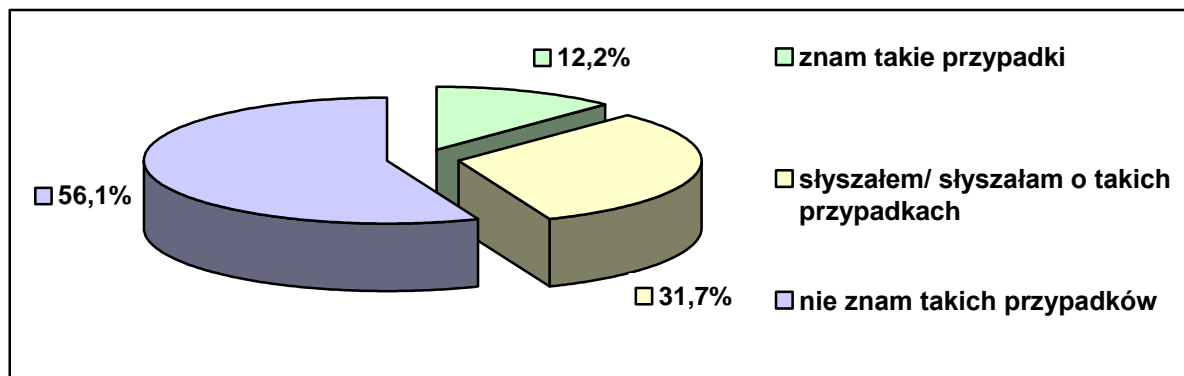

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Według większości (53,6%) badanych działania przeciwdziałające uzależnieniom są dobre lub dostateczne. Jednocześnie 7,3% ankietowanych uznało je za niedostateczne. Wysoki odsetek (39%) respondentów nie przedstawił opinii w tej sprawie.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

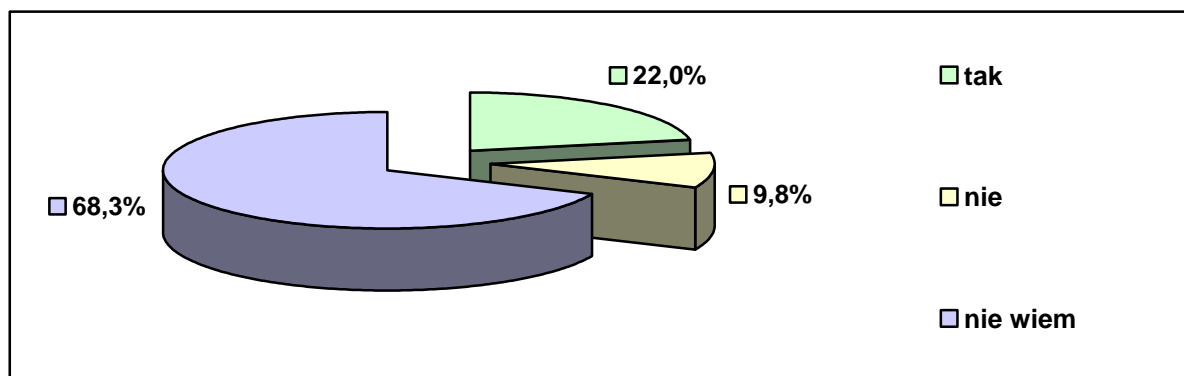

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 56% ankietowanych odpowiedziało, że nie zna przypadków stosowania przemocy w rodzinie. Jednocześnie 31,7% respondentów stwierdziło, iż słyszało o takich przypadkach, zaś 12,2% badanych zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, 22% badanych odpowiedziało twierdząco. Zdaniem 9,8% ankietowanych takie ryzyko nie istnieje. Wysoki odsetek (68,3%) respondentów wskazał na odpowiedź „nie wiem”, co może świadczyć o braku świadomości części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej, jak choćby w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli GOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Ustronie Morskie prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 45. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	8	8	8
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych	38	22	5
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	9	4	3
w tym sporządzone przez Policję	6	3	2
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	3	–	–
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	8	4	1
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	3	1	1
liczba spraw sądowych	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Ustronie Morskie.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego

stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, jak również Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w placówce oświatowej realizowane były przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii, programów, szkoleń, warsztatów i pogadanek oraz konkursów, imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia, a w ramach alternatywnych form spędzania czasu wolnego zajęć sportowych. Wykorzystano także materiały edukacyjno-informacyjne (ulotki, plakaty, broszury, poradniki). W szkole podstawowej realizowano m.in. programy: „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Nie pal przy mnie, proszę”, „Bieg po zdrowie”, „Trzymaj Formę”, „Higiena zdrowia psychicznego (depresje wśród młodzieży)”, „Moje emocje – rozpoznawanie i kierowanie emocjami”, „Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności społecznych uczniów oraz kształtowanie postaw dbania o własne bezpieczeństwo”, „Warsztaty i zajęcia dotyczące funkcjonowania w rodzinie”. Odbiło się też szkolenie dla nauczycieli i rodziców: „Podnoszenie kompetencji nauczycieli i rodziców uczniów w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków psychoaktywnych oraz wpływu ich zażywania na rozwój młodego człowieka”.

W gminie Ustronie Morskie jednostką wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie jest (obok GOPS-u, GKRPA i ZI) Klub Promocji Zdrowego Stylu Życia „Uśmiech” w Ustroniu Morskim, który oferuje pomoc w zakresie terapii uzależnień oraz porad psychologicznych i psychiatrycznych. Działa też grupa samopomocowa AA. Klub jest czynny codziennie oprócz niedziel i wtorków. W świetlicy GOK-u w Rusowie prowadzone są zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci i ich rodziców. W szkole podstawowej uczniowie objęci są pomocą psychologiczną. Pomoc ta skierowana jest także do rodziców i opiekunów.

Tabela 46. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, funkcjonujących na terenie gminy w 2020 r.

lp.	nazwa	adres
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Osiedlowa 2B, 78-111 Ustronie Morskie
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
3.	Klub Promocji Zdrowego Stylu Życia „Uśmiech”	
4.	Grupa samopomocowa AA	

5.	Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
6.	Świetlica „Melmak”	Rusowo 27, 78-111 Ustronie Morskie

Dane Urzędu Gminy Ustronie Morskie.

Mieszkańcy gminy mogą też korzystać ze wsparcia m.in. Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia – Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnień w Kołobrzegu przy ul. Jagiellońskiej 11 oraz Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kołobrzegu przy ul. Okopowej 15A.

16. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w funkcjonującej na jej terenie placówce systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkole działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 1 ankietę – wypełnioną przez dyrektora Szkoły Podstawowej im. M. Konopnickiej w Ustroniu Morskim (liczba uczniów: 293, liczba nauczycieli: 34).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiety wynika, iż placówka zatrudnia pedagoga, psychologa, logopedę, doradcę zawodowego oraz zapewnia opiekę pielęgniarską. Uczniowie mają dostęp do sali gimnastycznej, korzystają także z Internetu, natomiast w szkole brakuje boiska sportowego. W placówce nie utworzono klas lub grup integracyjnych. Szkoła prowadzi dożywianie uczniów, bezpłatne posiłki spożywało w sumie 31 dzieci. Placówka zapewnia opiekę w ramach zajęć świetlicowych i organizuje nauczanie indywidualne. Oferuje też zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia: wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, a także rewalidacyjne i rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkole

Szkoła posiada w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe,

językowe, fizyczno-astronomiczne, teatralne, sportowe (SKS), zajęcia z robotyki i programowania oraz wolontariat.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnik badania stwierdzał występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowane były w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 47. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	liczba ujawnionych przypadków
palenie papierosów	–
sięganie po alkohol	–
sięganie po narkotyki	–
niszczenie mienia szkolnego	–
kradzieże na terenie szkoły	–
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	–
udział w grupach negatywnych	–
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	–
autoagresja	–
ucieczki z domu	–
przestępczość ujawniona	–
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówce oświatowej gminy.

Tabela 48. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia	–

gospodarstwa domowego	
zaniedbanie	–
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	–
przemoc w rodzinie	–
wykorzystywanie seksualne dzieci	–
przestępczość	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówce oświatowej gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów nie stwierdzono przypadków negatywnych zachowań ani zjawisk patologicznych. Również w środowisku rodzinnym uczniów nie wskazano żadnych przypadków dysfunkcji i patologii.

Przedstawiciel badanej placówki nie zauważył wzrostu liczby negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów, ani też wzrostu przypadków dysfunkcji i zjawisk społecznie niepożądanych w otoczeniu domowym dzieci w ciągu ostatnich trzech lat.

Współpraca szkoły z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez uczestnika badania.

Współpraca placówki z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawiciela szkoły zadowolająca. Do podmiotów, z którymi szkoła najczęściej współpracuje, uczestnik badania zaliczył: Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, GKRPA, władze lokalne i samorządowe, Starostwo Powiatowe, Ośrodek Zdrowia, Policję, Sąd Rejonowy, Ochotniczą Straż Pożarną, Gminny Ośrodek Kultury, Bibliotekę, PCK, ZHP, Stowarzyszenie „Kropka” oraz parafię.

Pomoc, jaką szkoła oferuje dzieciom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na wsparcie w formie finansowania wyjazdów na obozy wypoczynku letniego (kwalifikacja uczniów ze środków GKRPA). Placówki umożliwiają też udział w zajęciach pozalekcyjnych.

Pomoc, jaką szkoła oferuje dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Umożliwiany jest kontakt i konsultacje ze specjalistami – pedagogami, psychologami i terapeutami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach

pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych oraz wychowawcy, uczestniczą w zajęciach dodatkowych, socjoterapeutycznych, psychoedukacyjnych, a także w programach profilaktyczno-edukacyjnych. Organizowane są też warsztaty dla rodziców. Problemy zgłaszane są do odpowiednich instytucji zgodnie z procedurami.

Poprawa funkcjonowania placówki oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestnika badania, kontynuowania zajęć psychoedukacyjnych dla uczniów i rodziców. Poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wiąże się też ze zintensyfikowaniem kontaktów z rodzicami oraz ścisłą współpracą z instytucjami wspierającymi pracę szkoły.

17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Ustronie Morskie wynika, że w latach 2018-2020 liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rosła, systematycznie zwiększał się także udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 49. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkańców gminy ogółem	3 693	3 685	3 617
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	699	719	726
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	18,92%	19,51%	20,07%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Wysoki udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców przy zmniejszającej się z roku na rok liczbie osób w wieku produkcyjnym pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób

niesamodzielnym, niepełnosprawnym, wymagającym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach swojej działalności GOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. W latach 2018-2020 Ośrodek przyznał świadczenie w formie usług opiekuńczych 5 osobom w 2018 r. oraz po 7 osobom w 2019 r. i w 2020 r.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w gminie, respondenci wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej, trudności komunikacyjne oraz niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, a także bezradność oraz brak zainteresowania i pomocy ze strony rodziny. Zwrócono również uwagę na marginalizację i wykluczenie społeczne, niedostateczną ofertę kulturalną i rekreacyjno-sportową aktywizującą osoby starsze, brak specjalnych ulg dla seniorów oraz lekceważenie okazywane przez młodzież.

Z przytoczonych opinii wynika, że mieszkańcy interesują się losem osób starszych, ankietowani dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców gminy, była reprezentowana przez 12% badanych.

Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w gminie należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinii, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Bieżące informacje dotyczące osób niepełnosprawnych są trudne do dokładnego określenia, gdyż jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne. Dane z ostatniego spisu dotyczące osób niepełnosprawnych nie są dostępne na poziomie gmin. Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie Ustronie Morskie, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ustroniu Morskim wynika, że w latach 2018-2020 niepełnosprawność była czwartym, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w latach 2018-2020.

Tabela 50. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	31	35	31
liczba osób łącznie w rodzinach	143	63	55

Dane: Ocena zasobów pomocy społecznej za 2020 r.

Należy dodać, że w 2020 r. GOPS przyznał 88 świadczeń w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Ponadto na koniec 2020 r. gmina finansowała pobyt 8 osób niepełnosprawnych i potrzebujących opieki w poszczególnych Domach Pomocy Społecznej poza terenem gminy, tj. DPS Włocibórz – 6 osób, DPS Piotrowice – 1 osoba i DPS Białogard – 1 osoba. Średni miesięczny koszt pobytu osoby umieszczonej w DPS-ie w 2020 r. wynosił 3 708,40 zł.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem

orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców gminy Ustronie Morskie.

Tabela 51. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	2	6	4
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	17	19	18
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	5	6	4
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	8	11	9
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	4	2	5

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kołobrzegu.

Osoby niepełnosprawne z terenu gminy Ustronie Morskie mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kołobrzegu, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową.

Ponadto corocznie zawierane są umowy ze Starostwem Powiatowym w Kołobrzegu na dofinansowanie warsztatów terapii zajęciowej.

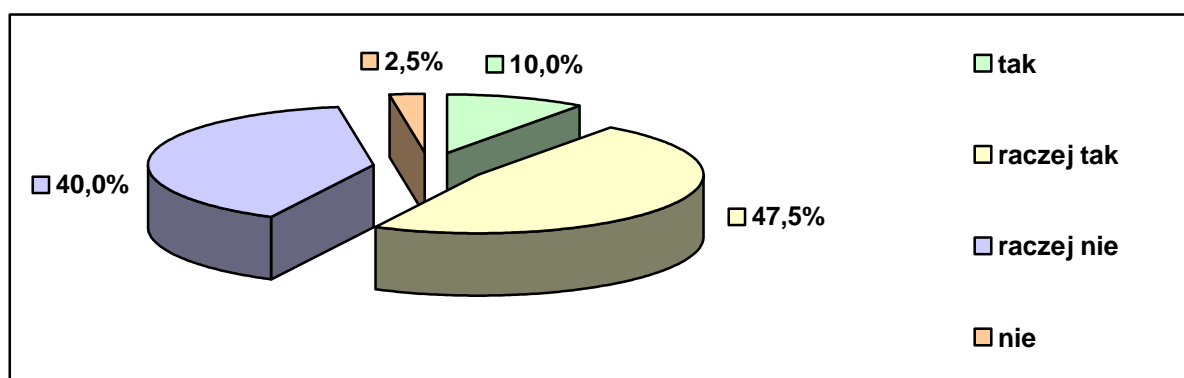
Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano mieszkańców o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w gminie. W odpowiedzi wymieniano bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury gminnej i budynków użyteczności publicznej, niewystarczający dostęp do usług rehabilitacyjnych, brak odpowiedniej opieki i wsparcia oraz utrudniony dostęp do odpowiednich środków komunikacji publicznej przystosowanych do transportu osób niepełnosprawnych. Wskazywano także na marginalizację i wykluczenie społeczne oraz bezradność.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Mieszkańcy dostrzegają też niedostatki w specjalistycznej opiece oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby

niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania bądź nie potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Według większości (57,5%) respondentów w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się lub uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, ale jednocześnie 42,5% badanych nie podziela tej opinii. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2020 r. na terenie gminy Ustronie Morskie funkcjonowało 17 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych, doradztwa i konsultacji oraz dofinansowywania działalności statutowej. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 52. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2020 r.

lp.	nazwa organizacji	adres organizacji
1.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Ustronie Morskie „Nasza Gmina”	ul. Osiedlowa 2B/28; 78-111 Ustronie Morskie
2.	Stowarzyszenie Wspierania i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	ul. Wojska Polskiego 28, 78-111 Ustronie Morskie
3.	Stowarzyszenie Ogrodu Działkowego „Przymorze” z siedzibą w Wieniotowie gm. Ustronie Morskie	ul. Marynarki Wojennej 12, 78-111 Ustronie Morskie
4.	Stowarzyszenie Seniorów „Róża Wiatrów”	ul. Ogrodowa 3, 78-111 Ustronie Morskie
5.	„Stowarzyszenie Sympatyków Gier Fabularnych i Planszowych 2K6”	ul. Wojska Polskiego 21A/15, 78-111 Ustronie Morskie

6.	Stowarzyszenie Aeroklub Bałtycki w Bagiczu	Bagicz 10, 78-111 Ustronie Morskie
7.	Fundacja Mikołajek Nadmorski	ul. Targowa 1/3, 78-111 Ustronie Morskie
8.	Fundacja „Pływamy i Ratujemy”	ul. Polna 18, 78-111 Ustronie Morskie
9.	Związek Sportowy Przeciągania Liny	ul. Wojska Polskiego 21/8, 78-111 Ustronie Morskie
10.	Uczniowski Klub Sportowy „SOKÓŁ”	ul. Wojska Polskiego 8, 78-111 Ustronie Morskie
11.	Nadmorski Klub Sportowy „ASTRA”	ul. Wojska Polskiego 24A, 78-111 Ustronie Morskie
12.	Koło Gospodyń Wiejskich Ustronie Morskie	ul. Nadbrzeżna 20, 78-111 Ustronie Morskie
13.	Koło Gospodyń Wiejskich Rusowo	Rusowo 27, 78-111 Ustronie Morskie
14.	Koło Gospodyń Wiejskich „Przebiśnieg”	Kukinka 6, 78-111 Ustronie Morskie
15.	Ochotnicza Straż Pożarna w Ustroniu Morskim	ul. Geodetów 1, 78-111 Ustronie Morskie
16.	Ochotnicza Straż Pożarna w Kukini	Kukinia 20, 78-111 Ustronie Morskie
17.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rusowie	Rusowo 18A, 78-111 Ustronie Morskie

Dane Urzędu Gminy Ustronie Morskie.

W 2020 r. w gminie Ustronie Morskie funkcjonowała 1 parafia Kościoła rzymskokatolickiego, kościół filialny oraz punkt odprawiania mszy św. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 53. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Ustroniu Morskim	ul. Bolesława Chrobrego 10-12, 78-111 Ustronie Morskie
	Kościół Filialny pw. Matki Bożej Różańcowej w Rusowie	Rusowo, 78-111 Ustronie Morskie
	Punkt odprawiania Mszy św. w Sianożętach	Sianożęty, 78-111 Ustronie Morskie

Dane Urzędu Gminy Ustronie Morskie.

Parafia oraz kościół filialny z terenu gminy Ustronie Morskie należą do dekanatu Kołobrzeg w diecezji koszalińsko-kołobrzesckiej.

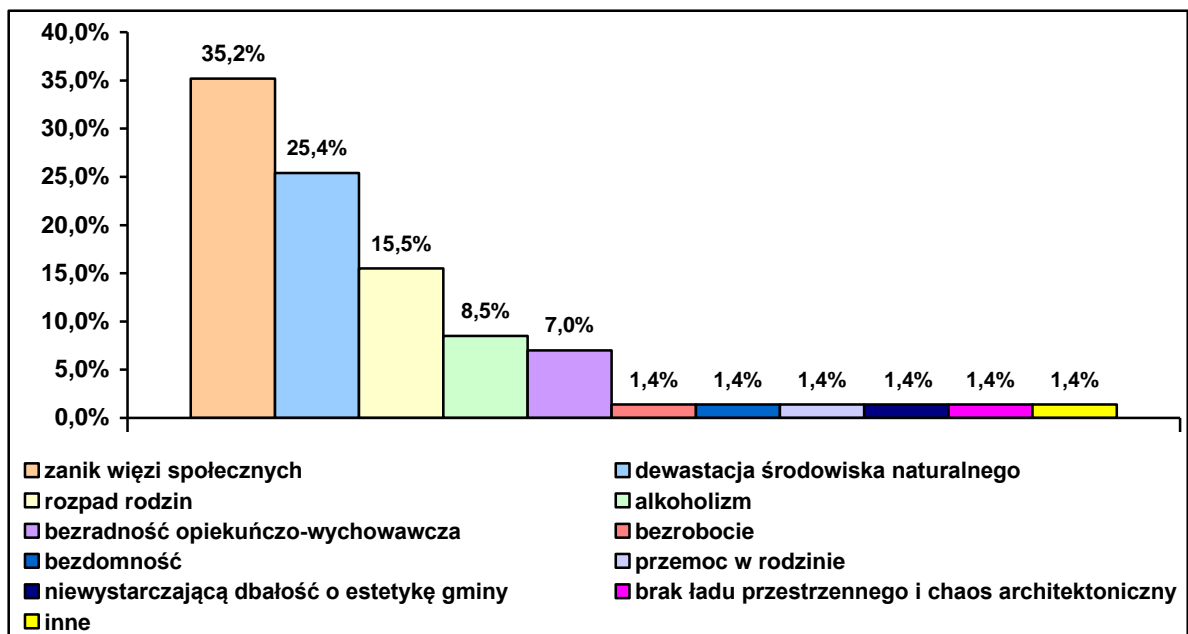
19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono także o wskazanie problemów

bądź niekorzystnych zjawisk, które są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Respondentów poproszono również o ocenę komunikacji z władzami samorządowymi i ocenę poziomu zadowolenia z faktu zamieszkiwania na terenie gminy.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uwidaczniają się w gminie, respondenci najczęściej wskazywali zanik więzi społecznych i dewastację środowiska naturalnego. W dalszej kolejności wymieniali rozpad rodzin, alkoholizm, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz bezrobocie, bezdomność, przemoc w rodzinie, a także niewystarczającą dbałość o estetykę gminy oraz brak ładu przestrzennego i chaos architektoniczny. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

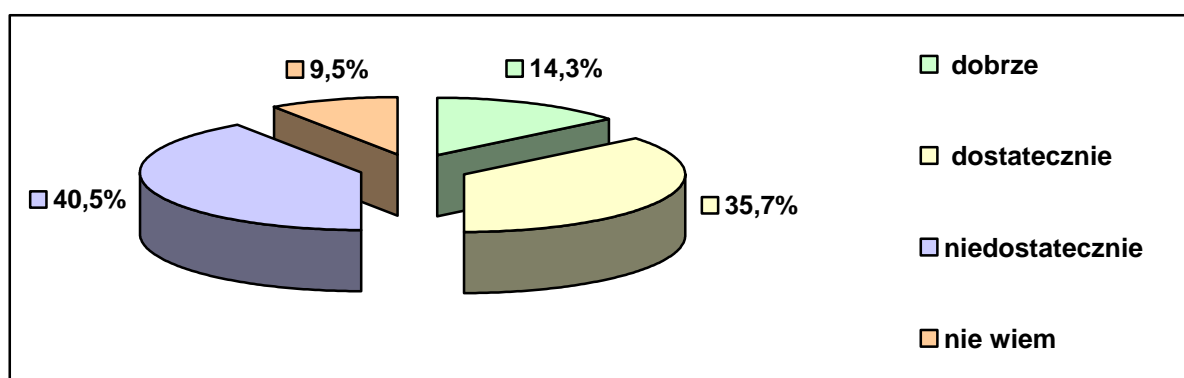
W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególnie nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych (pikników rodzinnych, festynów, dożynek gminnych) oraz wydarzeń kulturalnych i rekreacyjno-sportowych, stworzenia oferty spędzania czasu dla różnych grup wiekowych, inicjowania działań aktywizujących społeczność lokalną (np. wspólne sprzątanie świata), a także lepszej promocji przedsięwzięć i uroczystości. Według niektórych respondentów na terenie

gminy odbywają się liczne imprezy integracyjne, jednak część mieszkańców z różnych powodów w tych wydarzeniach nie uczestniczy.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej zapewnienie dostępu do lekarzy specjalistów i pomocy psychologicznej, utworzenie domu pomocy społecznej, poprawę funkcjonowania i zwiększenie liczby połączeń komunikacji publicznej w sołectwach oraz modernizację amfiteatru, a także inicjowanie pomocy sąsiedzkiej. Zwrócono również uwagę na potrzebę respektowania wyników konsultacji społecznych oraz szerszego zaangażowania mieszkańców w procesy decyzyjne.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

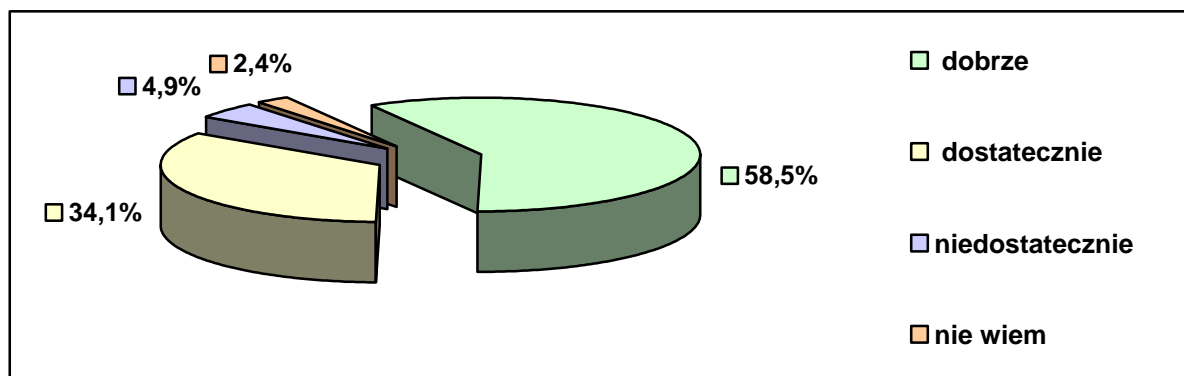
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Połowa uczestników badania pozytywnie oceniła komunikację z władzami samorządowymi. Zdaniem 35,7% respondentów jest ona dostateczna, z kolei 14,3% ankietowanych przyznało, że jest dobra. Jednak 40,5% badanych uznało ją za niedostateczną. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii nie potrafiło 9,5% pytanych.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że gmina Ustronie Morskie jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy 92,6% respondentów wyraziło opinię pozytywną. Opinii tej nie podziela 4,9% badanych, zaś 2,4% ankietowanych

nie potrafiło wypowiedzieć się w tej sprawie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS

Polityka równości szans jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier.

W latach 2018-2020 w gminie Ustronie Morskie struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale ponad połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia tabela.

Tabela 54. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba ludności gminy ogółem	3 693	3 685	3 617
liczba kobiet	1 941	1 934	1 900
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	52,56%	52,48%	52,53%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu w latach 2018-2019 kobiety stanowiły większość ogółu osób bezrobotnych w gminie, natomiast w 2020 r. więcej było bezrobotnych mężczyzn.

Tabela 55. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba bezrobotnych ogółem	40	13	57
liczba bezrobotnych kobiet	24	7	26
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	60,0%	53,8%	45,6%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kołobrzegu.

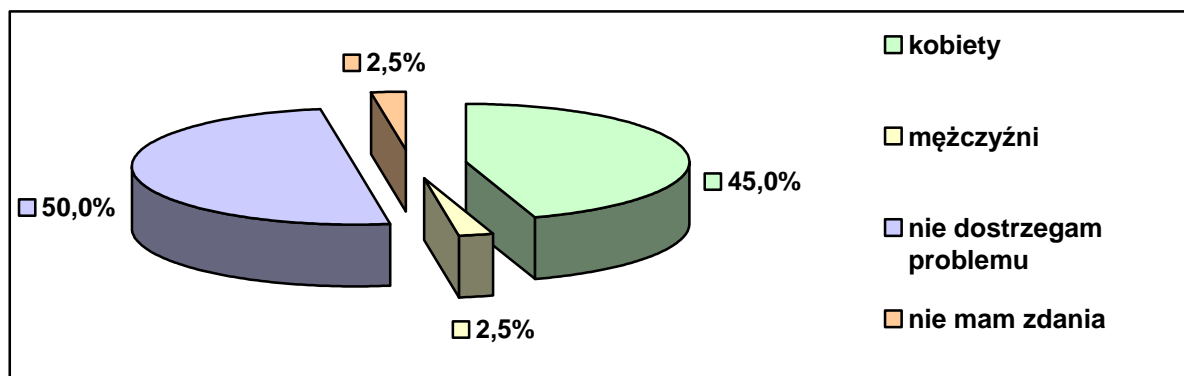
Analiza struktury bezrobocia w gminie pod względem płci wykazała, że kobiety przeważały we wszystkich wyróżnionych kategoriach, zarówno jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy, wykształcenie i staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, średnim ogólnokształcącym oraz policealnym i średnim zawodowym, osób pozostających bez pracy od 12 do 24 miesięcy oraz osób ze stażem pracy do 1 roku, ze stażem od 1 roku do 5 lat, a także osób w wieku 25-34 lata i 45-54 lata.

Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie Ustronie Morskie przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 40 ankiet wypełnionych przez mieszkańców gminy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Respondentów zapytano na wstępie, kto – ich zdaniem – jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Problemu zawartego w pytaniu nie dostrzega połowa respondentów. Według 45% ankietowanych bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Zdaniem 2,5% badanych są to mężczyźni i taki sam odsetek (2,5%) pytanych nie przedstawił opinii w tej sprawie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiono na wykresie zamieszczonym poniżej.

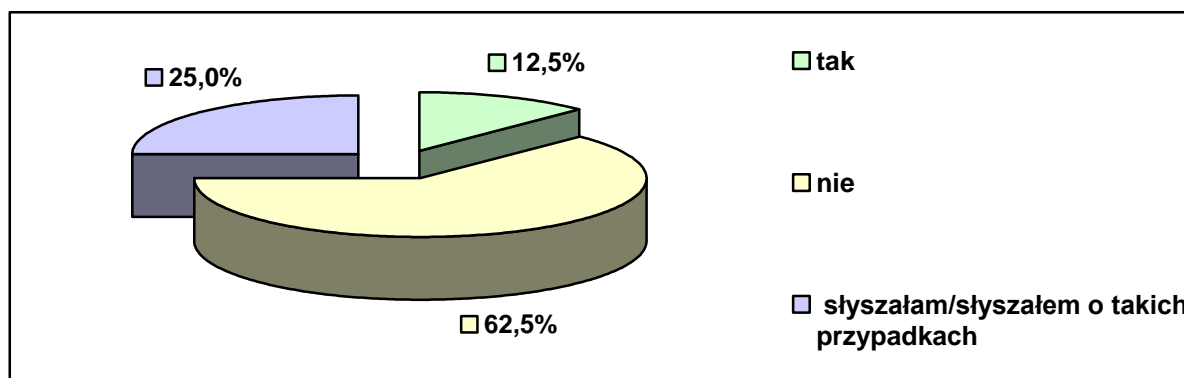
Wykres 17. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Zdecydowana większość (62,5%) spośród pytaných mieszkańców odpowiedziała, że nie spotkała się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednocześnie jedna czwarta badanych stwierdziła, że słyszała o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w gminie, a 12,5% ankietowanych przyznało, iż takie przypadki zna. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

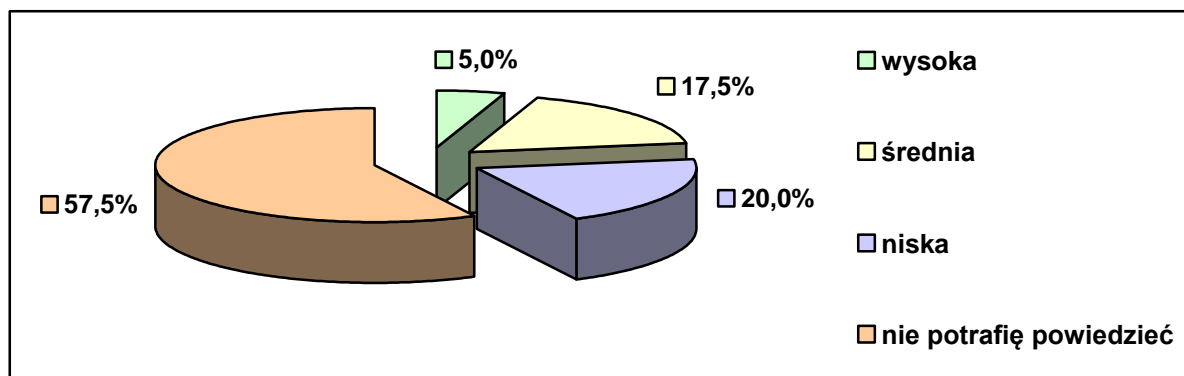
Wykres 18. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego.

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności szans płci w gminie. Według 20% badanych skala tego problemu na terenie gminy jest niska, z kolei 17,5% pytaných stwierdziło, że jest ona średnia, zaś zdaniem 5% ankietowanych jest ona wysoka. Wysoki odsetek (57,5%) respondentów nie potrafił jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi.

Wykres 19. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności szans płci w gminie?

Dane z badania ankietowego.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Potrzebę prowadzenia takich działań potwierdziło 38,5% badanych. Jednocześnie 5,1% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne. Tak sformułowanej kwestii nie potrafiło rozstrzygnąć 56,4% respondentów.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali płace (26,1%) i awans zawodowy (21,7%) oraz rynek pracy (17,4%) i życie rodzinne (10,9%), a także działalność społeczną, udział we władzach samorządowych i edukację (po 6,5%) oraz ochronę zdrowia (4,3%).

Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie, poprawy oferty opieki nad dziećmi do lat 3, która umożliwiłaby kobietom powrót do pracy, zachęcania pracodawców do zatrudniania młodych matek, a także brania pod uwagę przede wszystkim umiejętności i kompetencji pracownika, a nie jego przynależności płciowej.

21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od

nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie • bardzo niski poziom bezrobocia • inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia • podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • realizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem • inicjowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastająca liczba osób bezdomnych przybywających spoza gminy

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zainteresowanie potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie • zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych • efektywne działania aktywizujące dla bezrobotnych • stale rosnąca liczba ofert pracy dla bezrobotnych • brak problemów związanych z bezrobociem • zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności • niepostępujące zjawisko ubożenia wśród mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • małe zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych • wzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet • zwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością (z uwagi na atrakcyjność miejscowości)

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: bardzo niski poziom bezrobocia, podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie, inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, podejmowanie inicjatyw na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet, podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych, upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych, jak również realizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem, a także inicjowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.

Szczegółnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają zagrożenia, do których należy zaliczyć: małe zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych, a także zwiększającą się liczbę osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością (przybywających spoza gminy z uwagi na atrakcyjność miejscowości).

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlicy środowiskowej) • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • realizowanie programów antyprzemocowych – mała liczba „Niebieskich Kart” świadczy o niewielkiej skali przemocy w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • brak placówki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (przypadków NK jest niewiele)
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba osób samotnie wychowujących dzieci • możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • zadowalająca oferta opieki przedszkolnej • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie • coraz większa świadomość rodziców i dzieci w obszarze przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych oraz wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej • nieujawnianie faktu doświadczania przemocy przez ofiary

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** zwraca uwagę na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlicy środowiskowej), monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy oraz inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie, a także realizowanie programów antyprzemocowych – mała liczba „Niebieskich Kart” świadczy o niewielkiej skali przemocy w gminie.

Dostrzeganie mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego słabych stron i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych oraz wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, brak placówki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie (przypadków NK jest niewiele), nieujawnianie faktu doświadczania przemocy przez ofiary, jak również niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do 	<ul style="list-style-type: none"> • łatwy dostęp do używek

<p>pomocy psychospołecznej i prawnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze • troska o dobro mieszkańców i poprawa infrastruktury 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • niewzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • niewzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • zwiększający się poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze (poprawa jakości starych dróg oraz nowe drogi) • rozwój działań prewencyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wysoki poziom zamożności mieszkańców, których stać na zakup alkoholu

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów oraz prowadzenie

w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, a także troska o dobro mieszkańców i poprawa infrastruktury, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane słabe strony i zagrożenia – łatwy dostęp do używek oraz wysoki poziom zamożności mieszkańców, których stać na te używki – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi • funkcjonowanie na terenie gminy form wsparcia osób starszych – prężnie działający Klub Seniora, Koło Gospodyń Wiejskich • zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej • włączanie osób starszych w życie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • potrzeba rozwijania usług opiekuńczych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej • brak przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin • dostęp osób starszych do takich form wsparcia, jak klub seniora • integracja osób starszych, wzajemne wsparcie • możliwości gminy pozwalające na zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców • zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych • rosące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i DPS

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców, informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, dysponowanie kadrą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi, zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej, włączanie osób starszych w życie gminy oraz funkcjonowanie na terenie gminy form wsparcia osób starszych – prężnie działający Klub Seniora, Koło Gospodyń Wiejskich. Uwagę zwracają jednak liczne zagrożenia: wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, jak również rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i DPS. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy • niewielka liczba osób niepełnosprawnych • informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych • prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością 	<ul style="list-style-type: none"> • nieorganizowanie i nieświadczanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy • brak dostępu do placówek dziennych dla osób niepełnosprawnych (najbliższe w Kołobrzegu – 15 km)
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak możliwości aktywizacji – osoby niepełnosprawne są w różnym wieku

<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej • niezwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych • społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • oferty pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy • zatrudnianie osób niepełnosprawnych przez lokalnych przedsiębiorców • niewzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych • dostęp do świadczeń – odczuwalna większa pomoc ze strony państwa 	i trudno o jedną wspólną ofertę
--	---------------------------------

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla mocne strony, takie jak: monitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy, niewielka liczba osób niepełnosprawnych, informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych, a także prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością. Nie należy jednak tracić z oczu zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: brak dostępu do placówek dziennych dla osób niepełnosprawnych (najbliższe w Kołobrzegu w odległości ok 15 km), nieorganizowanie i nieświadczanie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie gminy, jak również brak możliwości aktywizacji osób niepełnosprawnych – są one w różnym wieku i trudno dla nich o jedną wspólną ofertę. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej (w obszarze pomocy psychologicznej)

• zainteresowanie mieszkańców świadczeniem wolontariatu • obserwowane większe zaangażowanie społeczne	

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na wyłącznie mocne strony, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej, prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu a także prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganego i zasygnalizowanego zagrożenia, z jakim należy się zmierzyć. Wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej w obszarze pomocy psychologicznej to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotna kwestia rzutująca na kształt programu działań w tym obszarze.

22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Ocena wdrożenia poprzednio realizowanej strategii stanowi punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy na następne lata. W jej ramach zostały wskazane m.in. osiągnięcia i trudności we wdrażaniu strategii, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania jej realizacji oraz przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować w nowym okresie programowania.

Trudności we wdrażaniu strategii:

- w latach 2019-2021 brak chętnych do pracy w zawodzie asystenta rodziny.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej;
- wsparcie psychologiczne oferowane przez GOPS;
- brak bezrobocia w gminie;
- rosnąca liczba organizacji pozarządowych;
- brak rodzin żyjących w skrajnym ubóstwie;
- kontrola społeczna sprzyjająca bezpieczeństwu.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- zapewnienie schronienia osobom bezdomnym (osoby bezdomne przebywające na terenie gminy Ustronie Morskie to w większości osoby przybyłe z różnych stron Polski, nie są one zainteresowane oferowaną im pomocą. Z kolei wielkość gminy – najmniejsza gmina w województwie – jest przeszkodą w tworzeniu specjalistycznych miejsc dla osób bezdomnych).

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- pomoc psychologiczna.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii:

W ocenie realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniono osiągnięcia, ograniczenia oraz zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych. Mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponowano ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 4, co oznacza, że zrealizowano większość założeń programowych.

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

Misja zawarta w strategii była realizowana przez ostatnie 5 lat. Wzrosła zamożność mieszkańców. Jednocześnie rodziny wymagają pomocy na gruncie wychowawczym. Konieczny jest stały monitoring sytuacji rodzin. Wyraźne jest zaangażowanie instytucji gminnych w działania dla dobra społeczności.

Działania ocenione najwyżej:

- Wsparcie udzielane rodzinom.

Działania ocenione najniżej:

- Pomoc bezdomnym – głównie z powodu braku chęci współpracy z ich strony.

Dodatkowe uwagi:

- Problem bezrobocia nie dotyczy gminy.

III. PROGRAMOWANIE

Ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii, wnioski płynące z tej oceny oraz uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, na którą złożyła się analiza danych z tzw. źródeł zastanych, analiza wyników badań ankietowych oraz analiza SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2032. Zostały one przedstawione w formie misji, celów i kierunków działań.

Działania zostały wyznaczone z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. **Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności**
2. **Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
3. **Przeciwdziałanie uzależnieniom**
4. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
5. **Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych**
6. **Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
7. **Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**
8. **Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2032 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań umożliwiających niwelowanie i rozwiązywanie problemów społecznych występujących w gminie. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Gmina Ustronie Morskie zapewnia mieszkańcom szeroką dostępność do usług społecznych oraz warunki sprzyjające rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych w trosce o podniesienie jakości życia mieszkańców gminy Ustronie Morskie”.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Wytyczone cele strategii zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wsparcie mieszkańców zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym we współpracy z lokalnymi liderami i instytucjami. 2. Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 3. Podejmowanie pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 4. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem. 5. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem. 6. Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy 	działania ciągłe

	osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem.	
2. Aktywizacja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy. 4. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami. 5. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców. 6. Wspieranie i promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 7. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 8. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci. 	<p>działania ciągłe</p> <p>w zależności od potrzeb</p>
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego. 2. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu 	działania ciągłe

	do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.	
--	---	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2032 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	692.650,24	752.650,24	UG/GOPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	%	0,00%	1%	UG/GOPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	osoba	140	165	GOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	264	270	GOPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	170	170	GOPS	raz w roku
bezdromności	osoba	1	2	GOPS	raz w roku
udział liczby osób w rodzinach korzystających ze	%	7,35 %	7%	GOPS	raz w roku

wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy					
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	103	115	GOPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	0	5	GOPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	57	57	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	osoba	26	26	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	2,51	2,51%	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, Kościoł, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

**CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN,
WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY,
PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE**

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
<p>1. Wzmacnianie potencjału rodzin.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 3. Edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 5. Podejmowanie działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinach niepełnych. 6. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego. 7. Doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 8. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>9. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych, Kościoła.</p> <p>10. Promowanie prawidłowego modelu rodziny.</p>	
<p>2. Podwyższanie jakości usług edukacyjnych, wsparcia udzielanego dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie. 2. Rozwijanie współpracy ze szkołą w celu lepszego rozpoznania i zabezpieczenia potrzeb dzieci, w tym pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych. 6. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy. 7. Wzmacnianie instytucjonalne działalności w sferze kultury, sportu i rekreacji. 	<p>działania ciągłe</p>

<p>3. Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuowanie i wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego. 2. Podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie. 3. Pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej. 4. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej. 5. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego. 6. Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w celu odizolowania od sprawców przemocy. 7. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych. 8. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie. 9. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii. 	<p>działania ciągłe</p>
---	--	-------------------------

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2032 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,	rodzina	103	110	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	rodzina	3	6	GOPS	
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	103	115	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	0	6	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu,	rodzina	0	2	GOPS	raz w roku
narkomanii	rodzina	0	2	GOPS	raz w roku
przemocy w rodzinie	rodzina	0	2	GOPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	3	5	ZI	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	osoba	181	200	GOPS	raz w roku

liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	30	40	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	126	130	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wspieranie idei starzenia się w zdrowiu i możliwości prowadzenia aktywności	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym. 	działania ciągłe

<p>społecznej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 5. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych. 6. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 7. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem. 8. Kontynuowanie działalności Klubu Seniora – placówki wsparcia na terenie gminy. 9. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych. 10. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 11. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 	
<p>2. Wspieranie osób niepełnosprawnych w integracji społecznej i zawodowej</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>5. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>6. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach.</p> <p>7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne.</p>	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2032 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	726	950	UG	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	%	20,07	22,62	UG	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	26	30	GOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	31	34	GOPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	7	10	GOPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	10	12	GOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia mające na celu tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu. 3. Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej i realizowanie programów prozdrowotnych. 4. Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży. 	działania ciągłe

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 6. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 7. Rozwijanie indywidualnych umiejętności mieszkańców służących zdrowiu. 8. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 9. Dbalność o środowisko fizyczne oraz społeczne życia mieszkańców gminy. 	
<p>2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu. 	działania ciągłe
<p>3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych 	działania ciągłe

	<p>na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków.</p> <p>5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.</p>	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2032 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zdrowotnej	działanie	4	4	UG, NGOs, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	działanie	6	6	UG, NGOs, placówki oświatowe, jednostki rekreacyjno-sportowe	
badania profilaktyczne mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	4	4	UG, NGOs, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przestępstwa i wykroczenia popełnione na terenie	przestępstwo	91	91	Policja	raz w roku

gminy, w tym z udziałem nieletnich					
liczba realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach oraz liczba osób nimi objętych	program/osoba	3/200	4/200	placówki oświatowe, PPP	raz w roku
liczba i wartość zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa na drodze	inwestycja	10	12	UG	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych. 6. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin. 7. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy 	działania ciągłe
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy. 2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy 	działania ciągłe

dialogu społecznego.	<p>w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.</p> <p>3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>	
-----------------------------	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2032 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	4	4	GOPS	raz w roku
liczba organizacji pozarządowych w gminie, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	17	20	UG, NGOs, GOPS	raz w roku
liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	przedsięwzięcie	3	4	UG, GOPS, ZI, GKRPA, NGOs	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	spotkanie	6	6	UG, RM	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia,

	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
<p>CEL STRATEGICZNY 2. WZMACNIANIE POTENCJAŁU RODZIN, WSPOMAGANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin, - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
<p>CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze

	<p>i niepełnosprawne,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
<p>CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
<p>CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu gminy, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet gminy; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego, środki funduszy krajowych, środki organizacji pozarządowych.

W ramach finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2032 ujęto poziom wydatków Gminy w 2020 r. z działów klasyfikacji budżetowej: 801 – oświata i wychowanie: 6.820.278,77, 851 – ochrona zdrowia: 690.362,98, 852 – pomoc społeczna: 1.715.639,81, 853 – pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej: 922,00, 854 – edukacyjna opieka wychowawcza : 36.115,86 oraz 855 – rodzina: 5.194.919,87, który wynosił łącznie 14.458.239,29 zł.

W kolejnych latach wdrażania założeń strategii szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację tych zadań będzie nie niższa niż w roku 2020, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie. Trudność precyzyjnego określenia wysokości nakładów przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii. Pełna realizacja Strategii nie będzie jednak możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania.

Zakłada się, iż środki mające sfinansować poszczególne działania w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pochodzić będą również z następujących źródeł:

- środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa, środków z funduszy krajowych, środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej, środków własnych organizacji pozarządowych.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2032 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm gminy, nie tylko jej tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd gminy, jej jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2032 powstaje w drugim roku trwania pandemii koronawirusa.

Trudno na obecnym etapie oszacować skutki, jakie pandemia może spowodować, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej kraju, a co za tym idzie gminy Ustronie Morskie. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2032 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców gminy;
- bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących gminę;

- problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia, należy się jednak liczyć w trzech wymienionych na końcu obszarach: bezrobocie, pomoc społeczna i kwestia problemów uzależnień z możliwymi odstępstwami od poczynionych założeń. W związku z tym należy baczniej monitorować zagrożenia dotyczące miejscowego rynku pracy oraz kwestii bezrobocia i w razie wystąpienia niekorzystnych tendencji dostosować odpowiednio strukturę i zasoby pomocy społecznej do zapobiegania możliwym niepożądanym skutkom, mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców gminy.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2032 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
3. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii;
4. Program Współpracy Gminy Ustronie Morskie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ustronie Morskie na lata 2022-2032 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW**Diagramy**

Diagram 1. Obszary analizy SWOT	71
---------------------------------------	----

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2018-2020.....	17
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2018-2020.....	17
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020.....	18
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie w 2020 r.....	19
Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w 2020 r.....	20
Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	21
Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej na terenie gminy w latach 2018-2020.....	22
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2018-2020	22
Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2018-2020.....	23
Tabela 12. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2020/2021 ...	23
Tabela 13. Placówki oświatowe w gminie w roku szkolnym 2020/2021.....	23
Tabela 14. Wykaz placówek systemu oświaty działających w gminie w roku szkolnym 2020/2021.....	24
Tabela 15. Placówki kultury w gminie w 2020 r.	25
Tabela 16. Wykaz placówek kultury w 2020 r.....	26
Tabela 17. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2020 r.....	27
Tabela 18. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej, prywatnych praktyk (w tym pielęgniarskich) i aptek w gminie w 2020 r.....	28
Tabela 19. Sport i rekreacja w 2020 r.	30
Tabela 20. Przesłębstwa odnotowane w gminie w latach 2018-2020.....	33
Tabela 21. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2018-2020.....	34
Tabela 22. Stan zatrudnienia w GOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r. ...	35
Tabela 23. Wykształcenie kadry GOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r. .	35
Tabela 24. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020	36
Tabela 25. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2018-2020.....	37
Tabela 26. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020.....	37
Tabela 27. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.	38
Tabela 28. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020	38
Tabela 29. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GOPS w latach 2018-2020	39
Tabela 30. Asystenci rodziny w gminie w latach 2018-2020.....	40
Tabela 31. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020	41
Tabela 32. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2018-2020.....	41
Tabela 33. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2018-2020.....	42
Tabela 34. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2018-2020.....	42
Tabela 35. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2018-2020	45
Tabela 36. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2020 r.	45
Tabela 37. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2018-2020.....	46
Tabela 38. Stan bezrobocia w gminie w latach 2018-2020	47
Tabela 39. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020	47
Tabela 40. Bezrobotni w gminie na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	48
Tabela 41. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2020	51

Tabela 42. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień.....	51
Tabela 43. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020	51
Tabela 44. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	51
Tabela 45. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2018-2020.....	54
Tabela 46. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, funkcjonujących na terenie gminy w 2020 r.....	55
Tabela 47. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020	57
Tabela 48. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020.....	57
Tabela 49. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2018-2020	59
Tabela 50. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020.....	61
Tabela 51. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020.....	62
Tabela 52. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2020 r.	63
Tabela 53. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy	64
Tabela 54. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2018-2020	67
Tabela 55. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2018-2020	68

Wykresy

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2018-2020.....	17
Wykres 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2018-2020.....	18
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	26
Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?	27
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	29
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	32
Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	35
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	39
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	50
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	52
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	53
Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	53
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	63
Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?	65
Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	66
Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?..	67
Wykres 17. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	69
Wykres 18. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	69
Wykres 19. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności szans płci w gminie?	70

Uzasadnienie

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizowania ich skutków. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.